РНТБ УЗИНТИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№244 (2228). 17 ЧОРШАНБА ОКТЯБРЬ 1973 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади. Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Партия XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун, Ватанимизнинг иқтисодий ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлаш учун актив курашингиз!

(КПСС Марказий Комитетининг Октябрь Чақириқларидан).

УНУМДОР МАШИНАЛАР

СССР Енгил саноат министрлигининг Ўрта Осиё ишга тушириш ва созлаш бошқармаси коллективи республикамиздаги тўқимачилик ва тикувчилик корхоналарида унумдор машиналарни ўрнатиш, монтаж қилиш ишларини олиб бормоқда. Улар Тошкент тўқимачилик комбинатида эски машиналар ўрнига замонавий машиналар ўрнатишди. Комбинатнинг 2-йигирув фабрикасида 120 та «П — 765 М» маркали йигирув мосламаси, 100 та «АТПР» маркали тўқимачилик станоклари монтаж қилиниб, ишга туширилди.

Шунингдек, бошқарма коллективи Фарғона тўқимачилик, Марғилон шойи корхоналарида унумдорлиги юқори бўлган машиналарни ўрнатди. Тошкент ва Самарқанд чинни заводларида эса Чехословакия республикасида тайёрланган мосламалар монтаж қилиниб, ишга туширилди.

Тошкент трикотаж фирмасининг коллективи тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани тобора авж олдирмоқда. Мусобақалашаётганларнинг биринчи сафида тикув цехининг ишчилари боришяпти. Бу ерда тўққиз ойлик план муддатидан илгари адо этилиб, пландан ташқари 84 минг дона буюм ишлаб чиқарилди. Мазкур цехнинг 150 ишчиси шу кунларда беш йилликнинг тўртинчи йили ҳисобига меҳнат қилмоқда, 26 ишчи эса беш йиллик топшириғини бажариб бўлди.

СУРАТДА: ишлаб чиқариш топшириқларини мунтазам икки баравар бажараётган тикувчи Дилором Ҳакимова. Фирма ветерани шахсий беш йиллик топшириғини шу йилнинг июль ойидаёқ бажариб қўйган.

Н. Ключнев фотоси, (ЎзТАГ).

1973 Беш йиллик: ҳал қилувчи йил. Меҳнат вахтаси

Вақтдан ўзаётганлар

Бугун

1-пойафзал фабрикасининг ишчиси Соҳиб Сиддиқов ўз шахсий меҳнат календарида 1976 йилнинг сентябрини қаршилаб олди. Чкалов номли самолётсозлик заводининг пешқадам фрезерчиси, СССР Олий Советининг депутати А. Девятова, республикамиз доңгдор тўқувчиларининг беш йилликнинг қолган йиллари топшириқларини муддатидан илгари бажаришга даъват этувчи ташаббусига биринчилар қаторида қўшилган пешқадам ишчи ғайрат намуналарини кўрсатиб ишлади. Фидокорона меҳнат қилиш унга фабрикада биринчи бўлиб беш йиллик шахсий программасини 2,5 йилда бажариш имконини берди. Меҳнат зарбдори ўтган даврда 130 минг жуфтдан ортиқ пойафзал тайёрлади.

Ҳозир корхона машъали С. Сиддиқовдан ибрат олиб ишлаётганлар кўпчиликни ташкил этади. Унинг ҳамкасбларидан бичиқчи Ф. Рибченко, А. Ермиловалар ҳам вақтдан ўзиб ишлаётганларга бошчилик қилишяпти. Ҳозир улар 1976 йилнинг июнь ва апрель ойлари ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

Ишлаб чиқариш илғорларидан 35 киши беш йилликнинг охирги, 230 ишчи эса янги йилнинг турли ойлари учун меҳнат қиляптилар.

Социалистик мусобақанинг яхши йўлга қўйилганлиги фабрика коллективи муваффақиятини таъминламоқда. Тўққиз ойда 3 миллион 341 минг жуфт пойафзал ишлаб чиқарилиб реализация қилинди. Бу планда белгиланганидан анча ортиқдир.

Фабрика коллективи тежамкорлик ҳаракатида ҳам актив қатнашмоқда. Ишчиларнинг бу борада амалга оширган тадбирлари қувончли натижалар бераётир. Шу кунга қадар тежамкорлар 3 миллион 100 минг дециметрдан ортиқ ҳар хил чарм маҳсулотлари иқтисод қилиб қолишди. Жамғарилган хом ашё ва материаллардан 36 минг жуфтга яқин пойафзал тайёрлаш мумкин.

Фабриканинг барча цех ва ишлаб чиқариш участкаларида Улуғ Октябрнинг 56 йиллиги шодиёналарини муносиб кутиб олиш учун меҳнат беллашуви кун сайин авж олдирилмоқда.

ЙИЛЛИК ТОПШИРИҚ БАЖАРИЛДИ

Бугун

Тошкент авиация бўлинмаси учувчилари Россия Федерациясининг узоқ шаҳарларига мева, сабзавот етказиб бериш бўйича ўз зиммаларига олган йиллик топшириқни муддатидан илгари адо этдилар.

Пойтахт учувчилари Свердловск, Иркутск, Владивосток, Омск, Пермь шаҳарларига бир неча бор парвоз қилдилар. Дўстларимизга ҳаммаси бўлиб 3 минг 50 тонна Ўзбекистон ноз-неъматлари етказиб берилди.

УЛУҒ ОКТЯБРГА БАҒИШЛАБ

Бугун

Октябрь районидаги маҳаллаларда Улуғ Октябрь Социалистик Революциясининг 56 йиллик байрамига бағишлаб маданий тадбирларни ўтказиш бошланди. Уларда кўп миллатли советлар мамлакатининг ярим асрдан зиёд давр мобайнида босиб ўтган йўли ҳақида суҳбатлар, лекциялар ўтказилмоқда, кўргазмалар ташкил қилинмоқда.

Алишер Навоий номли маданият уйи коллективининг ташаббуси билан Ильич номли маҳаллада ўтказилган маросимга шонли революция ва Улуғ Ватан уруши қатнашчилари таклиф қилинди. Революция қатнашчиси Р. Шарипов, истеъфодаги полковник Х. Зуфаров, фалсафа фанлари кандидати А. Раҳматуллаев алангали йиллар ҳақида йиғилганларга гапириб бердилар.

Пойтахтимизнинг бир куни

Хабарлар, фактлар, янгиликлар, воқеалар

• *Тошкент—жаҳонга*

МИЛЛИЙ ДЎППИЛАР ЭКСПОРТИ

Чет мамлакатларда Ўзбекистон бадиий ҳунармандчилик корхоналарида тайёрланаётган миллий кийим-кечаклар ва совға буюмларга қизиқиш ортиб боряпти.

Бугун

республика маҳаллий саноат министрлигининг бадиий ҳунармандчилик корхоналари бошқармаси миллий дўппиларнинг катта бир партиясини Японияга экспорт қилди. У ерга мингта дўппи юборилди.

Чехословакия Социалистик Республикасига ҳам 800 та дўппи юборилди.

Франция амалий санъат ишқибозлари эса ўзбек сопол буюмларини сотиб оладиган бўлдилар. Бу мамлакатга Риштон усталари тайёрлаган 1100 дан ортиқ ҳар хил сопол идишлар экспорт қилинди.

Қутби Мирмаҳмудова шаҳардаги кўн-галантерея фабрикасида 10 йилдан бери ишлаб келмоқда.

У коллективнинг пешқадам ишчиларидан ҳисобланади. Коммунистик меҳнат зарбдори, тикувчи-мотористка Қ. Мирмаҳмудова меҳнаткашлар депутатлари Октябрь район Советига депутат ҳамдир. Илғор ишчи ўзининг шахсий беш йиллик планини 3 йилда бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқда.

Ҳ. Шодиев фотоси.

Кўн саноати учун

Республика Фанлар академиясининг ботаника институти олимлари бир неча йиллардан бери ярон гулдан экстракт тайёрлаш борасида илмий кузатишлар олиб бормоқдалар. Бу экстракт республика кўн саноати учун жуда ҳам зарурдир.

Бу борада олиб борилаётган тадқиқотлар муваффақиятли тугалланди. Яқинда Андижон областининг Советобод шаҳридаги экстракт заводида ярон гулдан тайёрланган янгиликнинг дастлабки партияси ишлаб чиқилди. Шу муносабат билан институт лаборатория мудири, профессор С. Х. Чевриниди мухбиримизга қуйидагиларни хабар қилди.

— 17 гектар майдонда етиштирилган бу ўсимликдан 4 тонна миқдорида қуруқ экстракт тайёрлашга эришилди. Советободдаги корхонада янгиликнинг биринчи марта ишланишида академик К. Зокиров, техника фанлари кандидати А. Левин қатнашдилар. Бундан ташқари Андижон областидаги бир қатор ташкилотлар мутахассислари ҳам ишимизга яқиндан ёрдам беришди. Дастлабки саноат экстракти «Ўзбекистон» бирлашмасининг корхоналарида териларни пардозлаш ва юмшатишда ишлатилади.

◎ *Қурилиш майдонларида*

Пешқадамлар

Тўлқин Ҳасанов бошчилигидаги сантехниклар бригадаси «Ташсантехгазмонтаж» трести 2-монтаж бошқармасидаги пешқадамлардан биридир. Коллектив ойлик планларни 120-130 процентдан бажариб, бошқарма — бригадалараро мусобақада ғолиблик қилиб келаяпти.

Коммунистик меҳнат бригадаси деган шарафли ном учун курашаётган аҳил коллектив 13 кишидан ташкил топган. Қурувчилар асосан пойтахтимизда бунёд этилган ва этилаётган турар-жой, мактаб, болалар боғчалари, маданий-маиший объектларда иситиш тармоқлари ҳамда канализацияга оид ишларни бажаришади.

Коллектив ҳал қилувчи йил планини 25 декабрда бажаришга мажбурият олган. Бригада аъзолари сентябрь ойи планини 110 процент қилиб бажаришди.

Ҳозирги кунда Чуқурсойда медицина-хўжалик омборхонаси учун қозонхона, иситиш тармоқлари ва канализация ишлари амалга оширилмоқда. Объектда меҳнат қилаётган ҳар бир сантехник ўзаро беллашувда ғолиблик қилиш учун кунлик нормани ортиғи билан бажаришга ҳаракат қилаяпти.

Бригада аъзоларининг кўпчилиги комсомол-ёшлардир, — дейди участка прораби Абдулазиз Муҳаммаджонов. — Уларга қандай вазифа топширилмасин, муддатидан илгари бажариб, коллектив шуҳратини тобора оширмоқдалар.

Объектдаги ишнинг илгари бажарилишида тажрибали бинокорлардан М. Ёқубов, В. Димов, И. Каримов, К. Рисонов, комсомол-ёшлардан Ш. Шожалилов, Т. Толипов сингари слесарь пайвандчиларнинг муносиб хизматлари бор.

Э. ТУЛАГАНОВ.

Янги ётоқхона биноси

Юнусобод массивининг Д—2 микрорайонида «Главташкентстрой» 4-қурилиш трести 18-қурилиш бошқармасининг бинокорлари чет эллик студентлар учун 576 ўринли ётоқхона биноси қурилишини тугалладилар.

Ҳозир бу ерда мазкур трестнинг 43-пардозлаш ишлари бошқармаси сайқаллаш ишларини олиб бормоқда. Бу ишда бошқарманинг И. Дима, С. Мўминов, А. Саколов бошлиқ бўёқчи, сувоқчилари намуна кўрсатиб меҳнат қилишяпти.

Шунингдек, «Таштрансспецстрой» трести 37-қурилиш бошқармасининг Б. Тестоедов бошлиқ бригада азаматлари канализация, водопровод тармоқларини ўтказиш ишларини амалга оширишмоқда.

Ётоқхона биноси Улуғ Октябрь байрами арафасида фойдаланишга топширилади.

Тонгги газеталарда

◎ 1974 йилда СССР Фанлар академиясига асос солинган кунга 250 йил тўлади. КПСС Марказий Комитети «СССР Фанлар академиясининг 250 йиллик юбилейи тўғрисида» қарор қабул қилди.

◎ КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Коммунистик партия ва Совет давлатининг таниқли арбоби, Совет Иттифоқи Маршали Андрей Антонович Гречкони етмиш ёшга тўлганлиги муносабати билан қизғин қутлайдилар.

◎ Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречкони Ленин ордени ва иккинчи «Олтин юлдуз» медали билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг фармони эълон қилинган.

◎ КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев расмий визит билан Совет Иттифоқида турган Дания Бош министри Анкер Йоргенсенни 16 октябрда қабул қилди.

• *Тошкент—мамлакатга*

НОДИР СТАНОК

Машинасозлик бўйича давлат лойиҳа-конструкторлик технология бюросининг Ильич номли тажриба-механика заводида ротацион машинанинг нодир намунаси яратилди. Бу станокнинг вазифаси ҳар бири 10 минг литр суюқлик модда сиғадиган полимерли баллонларни тайёрлашдан иборат.

Бу машина жуда ҳам мураккаб ва серунумдир. Унинг тузилишида минглаб деталлар бор. Машина 6 квадрат метр жойини эгаллайди.

Бу янгилик Украинадаги «Львовсельмаш» корхонасининг буюртмаси асосида яратилди. Қардош ўлкадаги корхона полимер идишларда химикатлар ишлаб чиқаради.

Маданий алоқалар ривожланмоқда

СССР — Венгрия дўстлик жамияти Ўзбекистон бўлими правлениесининг таклифига биноан Ўзбекистонда меҳмон бўлган қардош венгер дўстларимиз делегацияси ўз сафарларидан бой таассурот олдилар. Улар ҳамма жойда самимий ва ҳурмат билан кутиб олинди.

Меҳмонлар В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалида, Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида, шаҳримизнинг янги қурилиш массивларида, Самарқанд ва Фарғона шаҳарларида бўлдилар.

Ўзбекистон театр жамиятининг Актёрлар уйида делегация аъзоси, Венгрия Халқ Республикасида хизмат кўрсатган артист, Будапешт опера ва балет театри солисти Мария Матьяш билан учрашув бўлди. У композиторлардан Верди ва Вагнер опералардан ария ва романслар ижро этди. Ижодий учрашув кечасида ҳозир бўлган ўзбек санъаткорлари ҳамкасбларини қизғин табрикладилар.

Венгриялик меҳмонлар Алишер Навоий номли ўзбек Давлат академик Катта театрининг мавсуми очилиши маросимида «Дилором» операсини томоша қилдилар.

Студентлар хирмони

Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти физика факультетида студентларга қўшимча касб ўргатиш яхши йўлга қўйилган. Ўтган йили 40 студентга техника касблари ўргатилди. Уларга қишлоқ мактабларида механизаторлар ва шоферлар курсини бошқариш ҳуқуқи берилган.

Ҳозир Сирдарё область «Оқ олтин» районидаги 13-«Фарғона» совхозида институтнинг 40 студенти меҳнат қилмоқда. Уларнинг кўпчилиги физика факультетининг қўшимча техника касбларини эгаллаётган студентларидир. Бўлажак мутахассисларнинг ҳар бир терим агрегатини моҳирона бошқариб, эл хирмонига баракали улуш қўшмоқда.

Совхоз меҳнаткашлари пахта тайёрлаш йиллик планини муддатидан илгари бажардилар. Бунда тошкентлик студент-механизаторларнинг ҳам муносиб ҳиссалари бор.

Бугун

уларнинг «пўлат этак»лардан тўккан пахталари 700 тоннага етди. — Студент-механизаторлар ўзаро социалистик мусобақа асосида ишлаб, яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар, — деди мухбиримиз билан суҳбатда институт комсомол комитетининг секретари Э. Умурзоқов, — Ш. Молдабоева, Қ. Латипова, Ш. Рустамова, М. Хожиева, Ж. Ҳамроев, О. Фахриддинов каби студентлар шу кунгача машиналар билан 60-70 тоннадан ошириб пахта териб қўйишди.

ҚАРДОШЛАР МАМНУН

Маҳсулотларни қадоқлаш ва жойлаштириш конструкторлик бюросида пасталарни қуйишга мослаштирилган 13 автомат линия яратилди. Бир минутда 30 та паста тайёрлаш қувватига эга бўлган янги автомат Ленинград, Рига, Вильнюс, Горловка, Донецк корхоналарига юборилди.

— Бу мосламаларни Н. С. Татаринов, Н. С. Шиманис каби мутахассислар яратишди, — деди мухбиримиз билан суҳбатда бюронинг машиналарни синовдан ўтказиш ва тадқиқ қилиш бўлими бошлиғи В. И. Вершигора, — Улар ҳар қандай пасталарни ҳам қуйиб бера олади.

Мамлакатимизнинг бошқа шаҳарларидан ҳам машинага буюртмалар келабошлади.

«РЕСПУБЛИКАНИНГ УЧИНЧИ ОРДЕНИ»

Бугун

Ўзбекистон хроникал-ҳужжатли ва илмий-оммабоп фильмлар студияси коллективи «Республиканинг учинчи ордени» номли ҳужжатли, рангли, 30 минутли фильмни кинопрокатга топширди.

Бу фильм КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежневнинг Тошкентга келишига бағишланган.

Фильмда Тошкентда бўлиб ўтган пахтакорлар республикалар партия-хўжалик активининг йиғилишига доир кадрлар ўрин олган. Унда мамлакатимизда пахтачиликни янада ривожлантириш ва унинг истиқболлари ҳақида гап боради. Ўртоқ Л. И. Брежнев ана шу йиғилишда сўзлаган мазмунли нутқида келгусида амалга оширилиши лозим бўлган вазифаларни кўрсатиб берган.

Томошабинлар экранда Ўзбекистон ССРга Халқлар Дўстлиги орденининг топширилишига бағишлаб пойтахтдаги Санъат саройида ўтказилган қўшма тантанали мажлис ҳақидаги ҳаяжонли кадрларни кўрадилар. Унда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев партия ва ҳукуматимизнинг ҳозирги пайтда олиб бораётган доно тинчликсевар сиёсати, кўп миллатли халқларимизнинг улуғвор беш йилликда эришаётган зафарлари, Ўзбекистон меҳнаткашларининг босиб ўтган йўли ҳақида илҳомбахш нутқ сўзлади. Ўртоқ Л. И. Брежнев Халқлар Дўстлиги орденини Ўзбекистон ССР байроғига тантанали суратда қадаб қўйди.

Ўзбекистон пахтакорлари партия ва ҳукуматимиз топшириқларини оғишмай амалга ошира бориб, пахтачиликни янада юксалтиришга маҳкам бел боғладилар. Улар бу йилги «оқ олтин» ҳосилини 4 миллион 850 минг тоннага етказишга аҳд қилдилар. Фильм кадрлари шу кунларда бепоён далаларда қилинаётган меҳнат ҳақида ҳикоя қилади.

Фильмни СССР халқ артисти М. Қаюмов, журналист Г. Меликянц ва операторлар группаси яратишган.

БУГУНГИ ТОШКЕНТ

Бу ерлар яқиндагина бўм-бўш дала эди. Меҳри олов бинокорларимизнинг фидокорона меҳнатлари туфайли Юнусобод массивининг кун сайин кўркига-кўрк қўшилмоқда.

Фотомухбиримиз М. Нуриддинов суратга туширган массивдаги ушбу турар жой бинолари яқинда фойдаланишга топширилган.

Жаҳон ойнаси

▲ **БЕЛГРАД.** Йилига ҳаммаси бўлиб юз минг тонна қўрғошин ва рух ишлаб чиқарадиган Тито-Велес шаҳридаги комбинатни фойдаланишга топшириш маросими бўлиб ўтди. Комбинат мамлакатдаги энг катта корхоналардан бири бўлади. У рух ва қўрғошиндан ташқари кумуш, кадмий, висмут ва олтингугурт кислотаси ҳам ишлаб чиқаради.

▲ БУДАПЕШТ. Секешфехервар шаҳридаги «Видеотон» радио ва телевизон аппаратлар заводининг конвейеридан уч миллионинчи радиоприёмник тайёр бўлиб чиқди. Завод ишга тушгандан бери ўтган 18 йил ичида турли типдаги уч юз хил радиоприёмникларни ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Ҳозирги вақтда завод ҳар йили икки юз мингдан кўпроқ радиоприёмник ишлаб чиқармоқда.

▲ **БУХАРЕСТ.** Румыния пойтахтида қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати учун керакли машиналар ва ускуналарнинг «Этава—73» халқаро виставкаси очилди.

Виставкада 18 мамлакат, шу жумладан СССР, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Чехословакия Социалистик Республикаси, Югославия Социалистик Федератив Республикаси қатнашмоқда.

▲ БАЙРУТ. Ливан телевидениеси совет киносининг тарихига бағишланган кўрсатувларини ташкил этди. Бу кўрсатувларда саккизта совет фильми, шу жумладан В. Пудовкин, С. Эйзенштейн, А. Довженко сингари атоқли совет киноси усталарининг асарлари намойиш қилинади.

▲ **ТОКИО.** Япония пойтахтида совет скрипкачилари — ота-бола Коганларнинг концерти зўр муваффақият билан бошланди.

Леонид ва Павел Коганлар шу гастроль вақтида Окио, Осака, Сендай, Саппоро ва бошқа шаҳарларда 11 марта концерт берадилар. Совет созандаларидан биринчи бўлиб улар Окинава шаҳрига ҳам борадилар ва концерт берадилар.

Совет скрипкачиларининг репертуарида — Чайковский, Прокофьев, Брамс, Бетховен, Бах, Шуберт ва бошқа композиторларнинг асарлари бор.

(ТАСС).

ЗИЛЗИЛА ЎЧОҒИ АФҒОНИСТОНДА

Бугун

«Тошкент» сейсмик станцияси маҳаллий вақт билан соат 9 дан 17 минут ўтганда ер силкинганлигини қайд этди. Зилзила ўчоғи Афғонистондаги Мозори Шариф шаҳрининг атрофида. Зилзила Тошкентда 3 бал бўлганлиги қайд этилди. Зилзила ўчоғи ернинг 200 километр тубидадир.

Зилзила Самарқанд шаҳрида 4 бал, ўчоғида эса 6—7 балл бўлганлиги ҳисобланди.

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА ҲИСОБОТ—САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИ

ЯКУН ВА РЕЖАЛАР

Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министрлигига қарашли шаҳар «Район қозонхоналари» корхонаси партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилиши бўлиб ўтди.

Корхона партия ташкилотининг секретари А. Бурнашев ҳисобот докладида ўтган даврдан буён район қозонхоналари корхонаси коммунистларининг давлат иссиқлик қуввати ишлаб чиқариш планини бажаришда кўрсатган активлиги, 1, 2, 3, 4, 5-район қозонхоналари ўртасида олиб борилган социалистик мусобақада эришилган ютуқлар, иқтисодий тежамкорлик юришида иқтисод қилинган ёнилғи ва электр қуввати, янгидан-янги резервларни қидириб топиб, ишлаб чиқарилаётган иссиқлик энергиясининг таннархини арзонлаштиришда корхона коммунистларининг авангардлик роли, ишчилар, инженер-техник ходимлари иложи борича кўпроқ иқтисодий билимлар асосини ўрганишга жалб этиш, машғулотларнинг юқори савияда олиб борилаётгани тўғрисида батафсил гапириб ўтди.

Эришилган ютуқлар билан бир қаторда А. Бурнашев шу кунларда район қозонхоналарининг кузги-қишки мавсумда узлуксиз ишлашини таъминлаш мақсадида ўн пунктдан иборат муҳим вазифаларнинг қандай бажарилаётгани ҳақида тўхталди ва шу муносабат билан тайёргарлик паспортини топшириш юзасидан ўз мулоҳазаларини айтди. Ўз-ўзини танқид асосида докладчи корхона партия ташкилоти фаолиятида йўл қўйилган камчиликлар ҳақида ҳам гапирди. Жумладан, корхона ишчилари, инженер-техник ходимлари ўртасида сиёсий тарбиявий ишлар, комсомоллар билан ишлаш, касаба союз активлари фаолияти унча қониқарли эмаслиги, меҳнат интизомини бузиш ҳоллари юз бераётгани, капитал қурилишда йўл қўйилган камчиликлар рўй-рост очиб ташланди.

Доклад юзасидан бирин-кетин сўзга чиққан коммунистлардан Н. Меметуллаев, И. Иброҳимов, Г. Толмачев, О. Савельев ва бошқа ўртоқлар партия бюроси корхона коммунистларининг партия ҳужжатларини алмаштиришни уюшқоқлик билан ўтказганлиги тўғрисида гапирдилар.

Йиғилиш қатнашчилари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига социалистик мусобақани авж олдириб, давлат иссиқлик қуввати ишлаб чиқариш планини Энергетиклар куни — 22 декабрга бажариш, юқорида кўрсатилган камчиликларни бартараф этиш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, коммунистлар сафини ишлаб чиқариш илғорлари ҳисобига кенгайтириб бориш, Қўйлиқ массивида қурилаётган 6-район қозонхонасини қишки мавсумга ишга туширишни таъминлаш этишга қарор қилдилар.

Йиғилиш охирида корхона коммунистлари янгидан сайланган партия бюроси ўзининг келгусидаги фаолиятида юқорида кўрсатилган вазифаларни ҳисобга олиб иш кўрадилар, деб ишонч билдирдилар.

З. РУСТАМОВ.

БУДАПЕШТ МЕТРОСИ

1896 йилда — Венгрия ўзининг минг йиллигини нишонлаган пайтларда —Пешт шаҳрида ер ости темир йўли фойдаланишга топширилди. Орадан бир йил ўтар-ўтмас, Дунай дарёси остидан ўтиши лозим бўлган ҳамда пойтахтнинг ҳар икки соҳилини бир-бирига туташтирадиган метро қурилиши ғояси ўртага ташланди. 1897 йилда Венгрияда биринчи бўлиб техника фанлари доктори унвонига сазовор бўлган Рихард Зилински шаҳарнинг ҳар икки қисмини бир-бири билан туташтириш бўйича ер ости темир йўли қуриш лойиҳасини ишлаб чиқди. Лекин бу ажойиб лойиҳа дуруст қўллаб-қувватланмади. 1912 йилда ишлаб чиқилган лойиҳага нисбатан ҳам ҳар хил шубҳали, фикрлар айтилди. Дарвоқе, 1912 йилги лойиҳа ҳозирги кунда Будапештда ишлаб турган метрополитен линиясига мос бўлиб тушган. Шаҳар Ратушаси 1921 йилда ишлаб чиқилган лойиҳани ҳам рад этди. Ўттизинчи йилларга келиб, яна уч лойиҳа тақдири ҳам мана шундай оқибатсиз тугади.

1942 йилда Венгрия пойтахти бош бургомистрининг ўзи метрополитен линияси тармоқлари қурилишини таклиф этиб чиқди. Бироқ бу лойиҳаларнинг амалга оширилиши учун ҳали реал техника базаси йўқ эди. Бунинг устига, молиявий маблағларнинг деярлик ҳаммасини хортистлар бошлаган уруш ўз домига тортиб борар эди...

Халқ ҳокимияти ўрнатилгандан сўнг 1950 йилга келиб, Венгрия иқтисодий структураси беқиёс даражада ўзгариб кетди. Қолоқ аграр мамлакат гуркираб ривожланаётган индустриал давлатга айланди. Шунинг учун ҳам, халқ хўжалиги биринчи беш йиллик плани давридаёқ Будапештда метро қурилиши ҳақида қарор қилинган эди. Лойиҳачилар ҳисоб-чўтига кўра, йўловчиларни оммавий равишда ташишга мўлжалланган бу замонавий қурилишига 2 миллиард форинт маблағ кетиши керак эди. Ер ости йўлининг ишга туширилиши эса, пойтахт аҳолисининг йилига тўққиз миллион соат вақтини иқтисод қилиб қолган бўлур эди.

Бу ажойиб бир лойиҳа эди ва унинг қурилишига зудлик билан, катта кўтаринкилик руҳида киришиб кетилди. Бироқ жадал суръатлар билан олиб борилаётган қурилиш кўлами 1954 йилга келиб бирдан сусайиб кетди. Бунга иқтисодий қийинчиликлар асосий сабаб бўлди.

Метрополитен қурилишида 1959 йил бурилиш даври бўлди. Будапешт учун метрополитен эндиликда ҳаводай зарур бўлиб қолган эди. Ўтган ўн йил ичида пойтахт аҳолиси қарийб ярим миллион кишига кўпайган, бунинг устига, шаҳар территорияси ҳам деярлик икки бараварга кенгайган эди. Метро қурилишини давом эттириш ҳақидаги қарорни пойтахт аҳолисигина эмас, балки бутун мамлакат ҳам қизғин қўллаб-қувватлади. Эндиги қарор иқтисодий ва техникавий жиҳатдан мукаммал асосланган эди.

Будапешт метрополитени қурилишида катта қийинчиликларни енгиб ўтишга тўғри келди. Ноқулай геологик шароитлар қурилиш ишини анча қийинлаштириб қўйган эди.

1970 йилнинг 3 апрелида — Венгрия фашист босқинчиларидан озод қилинганлигининг 25 йиллиги шодиёнаси арафасида — Будапешт метрополитенининг шарқий-ғарбий участкаси яъни биринчи линияси тантанали вазиятда очилди. Бу линия пойтахтнинг шарқий районини шаҳар маркази билан туташтирди.

Мана шу машаққатли қурилиш участкасидаги ишлар битказилиб, йўловчиларга армуғон этилгандан сўнг, метрочилар иши бир мунча енгиллашиб қолди. Энди туннеллар қазиш ишини жадаллаштиришда геологик шароитлар тўсқинлик қилолмай қолди. 28 та йирик корхона меҳнатчилари қабул қилган мажбурият асосида бу улкан қурилиш ишлари муддатидан бир йил аввал — 1972 йилнинг 22 декабрида муваффақият билан амалга оширилди. Иккинчи линия тантанали равишда очилди. Бу линия Деактер станциясини Дунайнинг нариги соҳилида жойлашган Жанубий вокзал билан туташтирди. Маълумки, Будапешт учта шаҳар — Пешт, Буда ҳамда Обуда шаҳарларининг ўзаро қўшилгани натижасида пайдо бўлган. Метрополитен иккинчи линиясининг ишга туширилиши пойтахт ҳаётида катта воқеа бўлган байрам кунларига — Будапешт шаҳрининг ташкил топганига 100 йил тўлган кунларга тўғри келди. Янги метро участкаси янги йил арафасида будапештликларга совға этилди.

Шарқий-ғарбий трассанинг ишга туширилишига энг кўп капитал маблағ ажратилди. Венгрия пойтахти қурилишларида илгари бунчалик маблағ ҳали бирон бир қурилишда ишлатилмаган эди. Дунай оқими остидан ўтадиган бу трасса қурилишига 7,5 миллиард форинт маблағ сарфланди. Аниқ ҳисоблашларга кўра, бу трассадан ҳар куни ярим миллионга яқин йўловчи ташилади. Бу пойтахтдаги барча коммунал транспорти иш ҳажмининг 10 процентдан зиёдини ташкил этади. Шаҳарнинг бир четидан иккинчи четига бориш ҳаммаси бўлиб 20 минутдан ҳам кам вақтни талаб этади. Кўча транспорти воситалари билан эса 45 минут вақт кетади. Лойиҳачилар транспорт ҳаракатини кўнгилдагидек ва қулай ташкил этиш масалаларига ҳам алоҳида эътибор берганлар. Метро станциялари шаҳарнинг жуда қулай жойларида бунёд этилган. Станциялардан трамвай, автобус, шаҳар атрофи электричкасига бемалол чиқиш мумкин. Шунингдек, Шарқий ва Жанубий темирйўл вокзалларига ҳам метро станциялари туташтирилгандир.

Шу кунларда ер ости трассаси қурилишининг янги участкаларида жадаллик билан иш олиб борилаётир. Шимолий-Жанубий линиянинг биринчи участкасида меҳнат авжида. Лойиҳага кўра, бу трасса жанубий-шарқий районларни пойтахтнинг шимолий қисми билан туташтириши керак. Линия шаҳар марказидаги қатор пунктлар орқали ўтади. Бу участкадаги биринчи линияни 1977—1978 йилларда фойдаланишга топшириш мўлжалланган эди. Бироқ техникавий-иқтисодий имкониятларни ҳисобга олган ҳукумат бу янги участкани 1976 йил охирида фойдаланишга топширишга қарор қилди. Жами линияларни тўла фойдаланишга топшириш муҳлати ҳам икки йилга қисқарди: у 1982 йилда ниҳоясига етказиладиган бўлди.

Бироқ, Будапешт метрополитени қурилиши ҳақидаги достон шу билан тугамайди, албатта. Ҳозирнинг ўзидаёқ шаҳар меъморлари билан транспортчилар ўртасида қизғин мунозара олиб борилмоқда. Бу мунозараларда 3-линиянинг қаердан ўтиши масаласи ҳал қилинмоқда. Бу лойиҳа ҳавойи эмас, у жуда аниқ концепцияларга таянган ҳолда тузилмоқда. Венгрия Халқ Республикасининг йўл ва алоқа ишлари министри доктор Дьердь Чанади Парламент биносида бўлиб ўтган матбуот конференциясида бу ҳақда шундай деган эди:

— Пойтахт коммунал транспортининг юраги метрополитен эканлиги бежиз эмас. Ҳар бир янги метро участкасида ҳаракатнинг йўлга қўйилиши йўловчилар мушкулини осон этади. Бундан ташқари, метронинг ҳар бир янги участкаси қуриб битказилиши пойтахт коммунал транспортининг бошқа барча тармоқларига жуда фойдали бўлиб тушади. Чунки бўшаб қолган транспорт воситаларидан иқтисод қилинган маблағ ер ости транспортининг бошқа линияларида ҳаракатни янада тезроқ ва яхшироқ йўлга қўйиш имконини яратади.

Буларга қўшимча қилиб шуни ҳам айтиш керакки, метрополитен йўловчилар ташишнинг бошқа воситалари сингари шаҳарликларга айтарлик озор бермайди. Ер ости транспорт шовқини кўчаларда эшитилмайди. Ҳавонинг ифлосланишига ҳам йўл қўйилмайди.

...1896 йилда, мамлакат ўзининг минг йиллигини нишонлаган кунларида, Будапештда Европа қитъасида биринчи бўлиб ер ости темир йўли қурилган эди. Бу темир йўл ҳозир ҳам халқ хизматида. Будапештликлар уни «кичик ер ости йўли» деб аташади. Бироқ, бу кичик ер ости йўли ҳам ўзининг аввалги қиёфасини ўзгартириб бориб, доимий равишда модернизация қилинаяпти. Модернизациялаштириш бу йил ҳам давом эттирилади. «Ер ости кичик йўли» орқали эндиликда пойтахт марказидан Шимолий Пештда яқиндагина қад кўтарган янги турар жой районига йўл олиш мумкин бўлади.

Шу нарсани мамнуният билан қайд этиш мумкинки, Будапешт шаҳар транспорти метрополитен қурилиши шарофати билан жуда жадаллик билан тараққий этди. Жуда қисқа тарихий вақт ичида илгари орзу қилиниб, амалга ошмай қолган ишларни рўёбга чиқариш борасида улкан ишлар қилинди ва қилинаётир. Будапешт метрополитени Венгрия Халқ Республикаси пойтахтининг фахри бўлиб қолди.

«ХУНГАРОПРЕСС»

Совет Иттифоқи Венгрия автобусларининг энг йирик харидоридир. Москва кўчаларида ҳам, Тошкент кўчаларида ҳам, мамлакатимизнинг бошқа кўпгина шаҳарларида ҳам «Икарус»ларга одатланиб қолишди.

Ўнгдаги суратда: «Икарус» Москва кўчасида.

Ёқут Мирҳусанова Учқун тўқимачилик-галантерея фирмасида 21 йилдан буён фидокорона меҳнат қилиб келаяпти. Ўз касбининг моҳир устаси шу кунларда 1974 йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

СУРАТДА: моҳир ўровчи Ё. Мирҳусанова.

М. Нуриддинов фотоси.

ИНСОН, КОЛЛЕКТИВ, ЖАМОАТЧИЛИК

Депутат намунаси

Қоқ ярим кечада касалхонага келтирилган қизнинг аҳволи чиндан ҳам ёмон эди. У оғриқ азобидан тинимсиз инграр, чап биқинини чангаллаганича ғужанак бўлиб олган. Навбатчи врач дарҳол диагноз қўйди. Кўричак. Ўтиб кетган. Ичак ёрилган. Қизнинг ҳаёти хавф остида. Зудлик билан операция қилиш керак.

Ёш тўқувчи Мукамбар Файзиева тўсатдан сабабсиз ишга келмай қўйди. Ўша куни унинг дугоналаридан уч—тўрттаси тўпланишиб, Мукамбарнинг уйига боришди. Уларни нуроний кампир кутиб олди. Бу Мукамбарнинг онаси — Хосият ҳола эди.

— Бошимизга ташвиш тушиб қолди, айланайлар, — деди улар билан сўрашиб бўлгач. — Қизим —ёлғизим бетоб бўлиб қолди. Барака топкур қўшнилар доктор чақиришган эди. Улар қизимни 17-касалхонага олиб кетишди.

Операция узоқ давом этди. Бу даврда эндигина 20 баҳорни кўрган Мукамбархон неча бор ўлиб, неча бор тирилди. Ҳозирги замон медицинасининг мўъжизаси туфайлигина қиз соғ—саломат қолди. Унинг аҳволи оғирлиги сабабли, врачлар беморга бир киши қараб туриши лозимлигини уқдиришди. Бундан хабар топган Мукамбар ишлаётган комбинат аъзоси, район Советининг депутати А. С. Верзилина қизнинг дугоналари билан учрашиб, суҳбатлашди. Суҳбат давомида улар бўш вақтларида галма-галдан Мукамбарнинг тепасида навбатчилик қилишга тайёр эканликларини билдирдилар.

Дугоналар 10 кун давомида муттасил бирин-кетин касалхонада навбатчилик қилишди. Мукамбар кўзини очган куни тепасида дугонаси Т. Исматовани кўриб қувончидан кўзига ёш олди. Жилмайиб, сўёсиз миннатдорчилик билдирди. Дугоналар «дўстбошига оғир кулфат тушганда синалади», деган нақлга тўла амал қилдилар. Улар Мукамбарнинг ёлғиз онасидан ҳам доимо хабардор бўлиб туришди. Кампирнинг кўнглини кўтаришди, биргалашиб моддий ёрдам кўрсатишди. Худди ана шу ҳамжиҳатлик туфайли, Мукамбар тезда соғайиб яна ўз сафига қайтди.

Биз Тошкент тўқимачилик комбинати аҳил ёшлари коллективининг дўстона фаолиятидан бир лавҳа келтирдик, холос. Аслида эса бундай ибратли воқеаларни бу ерда кўплаб топиш мумкин. Комбинат коллективи коммунистик аҳлоқ кодексининг барча нормаларига тўла амал қилган ҳолда меҳнат қилаётир.

Ёшларни жипслаштиришда, улар ўртасидаги самимий дўстликда корхона депутатларининг ҳиссаси ниҳоятда катта бўлмоқда. Биргина шаҳар Советининг депутати Л. Казанцеванинг ташаббуси ва унинг ёшларга ёрдамини эслаб ўтиш фикримизнинг далили бўла олади.

Коммунистик меҳнат зарбдорлари, район Советининг депутатлари З. Ёқубова ва А. Қаршибоевлар ҳам комбинат фахри ҳисобланишади. Улар ишлаётган цех ёшлари кўп миллатли. Бир оиланинг фарзандларидек меҳнат қиладилар. Корхонанинг бошқа депутатлар хизмат қилаётган коллективлари ҳақида ҳам шу фикрни айтиш мумкин.

«Юлдуз» фирмасининг донғи кетган. Бу ерда ҳам турли миллат вакиллари ишлашади. Корхонада олиб борилаётган хайрли ишларда депутатлар бош-қош. Коллективнинг 85 процентини хотин-қизлар ташкил этади. Улар учун барча шароитлар муҳайё. Медицина пункти ишлаб турибди.

Бир куни хотин-қизлардан бир нечтаси фирмада врач-гинеколог йўқлигидан шикоят қилишди. Бу ишга район Советининг депутати В. И. Битюкова аралашди ва масалани яхши ҳал этди.

Фирмада ёшларнинг ўз билимларини оширишлари учун барча шарт-шароитлар яратиб берилган. Уларнинг 40 процентга яқини техникумларда, олий ўқув юртларида ва кечки мактабларда билим олишади. Корхона раҳбарлари доимо уларнинг ўқишидан хабардордирлар.

Тикувчи М. Тўлаганова ўрта мактабни битириб тўғри шу ерга ишга келган эди. Қизда олий ўқув юртига кириб ўқиш истаги борлигини билган шаҳар Советининг депутати Н. Ражабова унинг ўқишга кириши лозимлигини корхона маъмуриятига маълум қилди. Ёш ишчининг билим даргоҳига жойлашишида депутат қўлидан келган барча ёрдамини аямади. Натижада, М. Тўлаганова ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда, политехника институтига кириш имтиҳонларини муваффақият билан топширди. Ҳозир у институтнинг 2 курсида таҳсил кўраяпти. Ишлаб чиқаришда ҳам илғор.

Ёшлардан А. Низомов, Н. Арутюнянлар бир неча ой ишлаб чиқариш планларини бажармадилар, кечки мактабга ҳам қатнашмай қўйишди. Ёшларнинг бу ишидан хабар топган депутат В. Н. Битюкова дарҳол улар билан суҳбатлашди. Суҳбат давомида ёшлар ўз ишларидан нолишди. Депутат уларни ўз оталиғига олди, ишидан хабардор бўлиб турди. Бу ҳар иккала ёш меҳнатга ҳавас қўйишни, ўз касбини эъзозлашни ана шу халқ хизматкоридан ўргандилар.

Фирмада ёшларни рағбатлантиришга кенг ўрин берилган. Н. Мальцеванинг Нальчик санаторийсига бепул юборилиши, Р. Юмаковга моддий ёрдам берилганлигини эслатиб ўтмоқ кифоя.

Афсуски, шаҳримиздаги барча корхоналарда ҳам ёшлар билан ишлаш, юқоридагидек намунали йўлга қўйилган деб бўлмайди. Масалан, йирик корхоналар ҳисобланган. «Компрессор» ва «Ташсельмаш» заводларини олайлик. Бу ерда ёшлар билан ишлаш кўнгилдагидек эмас. Раҳбарлар ёшлар ҳақида қайғуришмайди. Вақти-вақти билан улар билан суҳбатлашмайдилар, аҳволидан хабардор бўлишмайди. Ёшлар илғор ишчиларга ёки депутатларга бириктиб қўйилган.

«Компрессор» заводида шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида 182 ишчи ишга қабул қилиниб, худди шу вақт давомида 187 ишчи ишдан бўшатиб юборилганлиги завод маъмуриятининг ёшлар тарбияси билан деярлик шуғулланмаётганликларини кўрсатиб турибди.

«Ташсельмаш» заводида ҳам шундай ҳолни кўриш мумкин. Бу корхона раҳбарлари ёшларни ишдан бўшатишда фабрика, завод комитетлари билан маслаҳатлашмайдилар. Ўзибўларчилик эса ёшлар қўнимсизлигига олиб келмоқда.

Ёшлар билан ишлаш муҳим масала. Уларнинг ўз касбини севишга ўргатиш, она-Ватанга садоқат руҳида тарбиялаш ҳақида доимо қайғуриш керак. Тўғри, баъзан ноқобил ёшлар ҳам учрайди. Шундай вақтларда ҳам чидам билан ишлаш лозим. Дарҳол уларнинг айбини юзга солиб, ишдан бўшатиш каби осон йўлни ахтариш ,инсофдан эмас. Бундай вақтларда депутатлар ёрдамга келиши лозим. Ахир, улар халқнинг ишонган кишилари-ку. Шундай экан, ҳар бир корхона депутатлари бу хайрли ишда ҳам бош-қош бўлишлари лозим.

М. АБДУҲАМИДОВА,
Тошкент шаҳар ижроия комитети ташкилий ишлар бўлимининг инструктори.

Касаба союз ташкилотларида

Тунги сменалар тўғрисида ғамхўрлик

Республика Касаба союзлари совети нефть, химия ва газ саноати корхоналарида тунги сменалардаги меҳнат шароитининг аҳволини текшириб чиқди. Андижон гидролиз заводида, Чирчиқ ва Навоий химия комбинатларида тунги сменаларнинг иши устидан қаттиқ назорат ўрнатилган. Шу корхоналарнинг касаба союз комитетлари тунги сменаларда хавфсизлик техникасига, иссиқ овқат ташкил этишга, тунги ишдан сўнг ишчиларни уйига элтиб қўйишга катта эътибор бермоқдалар.

(ЎзТАГ).

Техника фильмлари фестивали

Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг маданият саройида мамлакатимиздаги турдош корхоналарнинг муваффақиятлари, прогрессив технология процесслари, металлургия саноати илғорлари ва новаторларининг ютуқлари ҳақида ҳикоя қилувчи илмий-техника фильмлари фестивали бошланди.

(ЎзТАГ).

Юбилейга бағишланади

Ўзбекистон Касаба союзлари кўнгилли спорт жамиятларида болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари биринчилигини ўтказишга тайёргарлик бошланди. Биринчилик Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига бағишланади.

(ЎзТАГ).

БИЛИМЛАРНИ МУСТАҲКАМЛАБ

КИРОВ районидаги агитаторлари ва пропагандистлари учун район партия комитетида семинар ўтказилди. Семинар қатнашчилари янги ўқув йили олдидан ўз билимларини мустаҳкамламоқдалар. Улар «КПСС Марказий Комитетининг апрель (1973 йил) Пленуми қарорлари асосида КПСС ва Совет ҳукуматининг ташқи сиёсат соҳасидаги фаолияти тўғрисида» ҳамда «Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топганлигининг 50 йиллиги тўғрисида» деган темаларда лекция тингладилар.

Семинар охирида шу йил меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларга ўтказилган сайлов кампаниясида алоҳида ўрнак кўрсатган агитаторларга Киров район партия комитетининг Фахрий ёрлиқлари топширилди.

СЎЗ — ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ЕТАКЧИЛАРИГА

РАҲМАТ ДЕЙИШСИН

Қиш-қировли кунлар яқинлашиб келаётган бир кезда, биз ишлаб чиқараётган санитария-техника жиҳозлари шаҳримизда олиб борилаётган улкан қурилишга ниҳоятда зарур эканлигини яхши ҳис қиламиз. Шунинг учун ҳам, бутун имкониятларни ишга солиб, оз ишчи кучи сарфлаган ҳолда кўплаб сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга ҳаракат қилаяпмиз. Ҳозирда бригадамиз аъзолари монтаж қилаётган водопровод ва канализация буюмлари шаҳримиз қурилишига тўхтовсиз чиқарилиб турилибди. Шунингдек, иситиш батареяларига бўлган талабни ҳисобга олиб, ишни икки сменада ташкил қилганмиз.

Буюртмаларни ўз вақтида сифатли қилиб бажариш бригадамиз аъзоларининг асл муддаоси. Бунинг учун цехда иш соатларидан унумли фойдаланиш ва резервларни ишга солиш ҳисобига меҳнат унумдорлигини тобора ошириб бораяпмиз. Яқин-яқинларда ҳам цехимизда 48 квартирали иморатнинг жиҳозлари икки ярим смена давомида зўрға монтаж қилинар эди. Эндиликда у бир сменанинг ўзида бемалол монтаж қилинмоқда.

Бунинг йўли жуда осон экан. Жиҳозлар цех бўйлаб бир ердан иккинчи ерга кўчирилмай, бир жойнинг ўзида монтаж қилинса, ҳам вақтдан, ҳам ишчи кучидан ютилар экан. Бу усулни бригадамизнинг моҳир пайвандчиси Содиқ ака Раҳмонов ўйлаб топганлигидан беҳад мамнунмиз. Касбдошларим ўз ишига ихлос қўйганлардан. Шунинг учун ҳам ойлик топшириқларни муддатидан илгари бажариб қўйяпмиз. Равил Абдуллин, Азимжон Тўхтахўжаевлар кунига икки норма бажаришса ҳам чарчаш нималигини билишмайди. Сафимизда аралаш касб ўрганувчилар сони кўпайган сари, бераётган маҳсулотимизнинг сифати ҳам яхшиланиб бораяпти.

Цехимизда қисқа диаметрли қувурларга ярим пневматик пайвандлаш усулини ҳам биринчи бўлиб бизнинг бригадамиз аъзолари синаб кўришди. Бу яхши самаралар берди. Меҳнат унумдорлиги ошди. Маҳсулотнинг сифати яхшиланди ва бракка деярли барҳам берилди. Шунинг учун ҳам, бригадамиз аъзолари бераётган маҳсулотлар қайси бир қурилиш участкасига бормасин, аълога баҳоланмоқда. Бу, тўққиз миллат кишиларидан иборат бригадамиз аъзоларининг меҳнатдаги ютуқларидан далолат бериб турибди.

Заводимиз партия ва касаба союз ташкилоти меҳнатдаги ютуқларимизни ўз вақтида тақдирлаб тургани учун ҳам сафимизда ўз касбига ихлос қўйиб, уни ардоқлаётганлар сафи ортиб боряпти. Бригадамиз аъзолари сўнгги икки ой мобайнида газ ва водопровод жиҳозларининг янги партиясини ишлаб чиқаришни ўзлаштириб олди.

Беш йилликни муддатидан илгари бажаришга аҳд қилган бригадамиз аъзолари ўзаро социалистик мусобақани қизитиб бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқаришга ҳаракат қилмоқда. Бизнинг аҳдимиз қатъий. Ҳамшаҳаримизни уй-жой билан таъминлашдек ишга ўз ҳиссамизни қўшаётганимиз билан фахрланамиз. Биз маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириб, унинг сифатини тобора яхшилаяпмиз. Токи янги уйларга кўчиб кираётган ҳамшаҳарларимиз биз тайёрлаётган жиҳозлардан фойдаланишганда, ясаган устасига раҳмат дейишсин.

Т. ҲАКИМОВ.
Санитария-техника жиҳозлари заводи пайвандчилар бригадасининг бошлиғи.

150 МИНГ СЎМЛИК ОБУНА

Октябрь район меҳнаткашлари шу кунгача 150 минг сўмлик газета ва журналларга обуна бўлдилар. Бу йил обуна суръати ўтган йилга қараганда қарийб икки баробар ошди. Ҳозироқ минг нусха «Правда», 1700 нусха «Известия», минг нусха «Правда Востока» газеталари ва бошқа газета-журналларга обуна тўплаб бўлинди.

Шу кунларда саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларида 618 жамоатчи матбуот тарқатувчи меҳнат қилмоқда. «Узгипроводхоз» институтида фаолият кўрсатаётган жамоатчи матбуот тарқатувчи И. Хоменко ўз коллективини ўн минг сўмлик газета ва журналга обуна қилди. Давлат универсал магазинида» 3 минг сўмлик, «Средазгипроводхлопок» институтида 2900 сўмлик, шаҳарлараро телефон станциясида 2000 сўмлик обуна тўпланди. Обуна қизғин давом этмоқда.

МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Деҳқончилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун ўтказилаётган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилган Пахтакор районининг меҳнатчилари пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини муддатидан аввал бажардилар. Катта хирмонга 36,2 минг тонна пахта топширилди. «Зангори кемалар»нинг бункерларидан 35,5 минг тонна «оқ олтин» тўкилди.

Районнинг меҳнатдаги ғалабасига жамики ҳосилни машиналарда териб олган «Самарқанд», Кичанов номли, «Пахтакор» совхозлари катта ҳисса қўшдилар.

Район пахтакорлари 50 минг тонналик пахта хирмони учун курашмоқдалар.

ПЛАН БАРВАҚТ БАЖАРИЛДИ

Марҳамат районининг пахтакорлари партия билан ҳукуматнинг доимий ғамхўрлигига жавобан, деҳқончилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун курашиб, пахта тайёрлаш халқ хўжалик планини барвақт бажардилар. Давлатга 35.1 минг тонна пахта топширдилар. Ҳосилнинг 47 проценти машиналарда териб олинди. Ҳозиргача гектар бошига 28,5 центнер пахта олинди. Ильич номли, «Пахтакор», «Октябрь 50 йиллиги» колхозлари халқ хўжалик планини ошириб бажардилар.

(ЎзТАГ).

Республикамиз далаларида

ДАШТ ШОЛИСИ

КОМСОМОЛОБОД. (ЎзТАГ). Шеробод даштининг қўриқ ерларида ташкил этилган Ўзбекистон жанубидаги йирик «Искра» шоликорлик совхозида ҳосилни ўттиздан ортиқ комбайн ўриб-йиғиб олмоқда. Бу ерда ҳар гектарига 50 центнердан шоли янчиб олинмоқда Комбайнчилардан комсомол аъзолари Жонқобил Оллабердиев, Николай Борзов, Тўрақул Хўжақуловлар ўрим-йиғим қаҳрамонларидир. Уларнинг ҳар бири ҳозиргача 300 тоннадан шоли янчиб берди.

Хўжалик қабул пунктларига уч минг тоннадан ортиқ шоли топшириб, Сурхондарё областида биринчи бўлиб йиллик планни бажарди.

Планга қўшимча равишда икки минг тоннадан ортиқ шоли янчишга қарор қилинди. Беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида ўтган йилга нисбатан бир ярим баравар кўп шоли етиштириш мўлжалланган.

САЛОМАТЛИК ҲАҚИДА СУҲБАТЛАР

КЎП ДАРДЛАРНИНГ САБАБЧИСИ

Куз фаслида шамоллаш касаллиги тез-тез учраб туради. Бундай пайтда баъзи беморлар ҳар хил дориларни ичишади, ўзларича даволанишади, ҳатто хасталикни юриб ўтказишади. Бу нотўғри, албатта. Шамоллашдан кейин турли касалликлар келиб чиқиши мумкин. Бунинг учун бу хасталикни ўз вақтида олдини олиш, яхши ва батамом даволаниш керак. Шамоллаш касаллиги ҳақида биз Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ўлка медицинаси илмий текшириш институти катта илмий ходими, медицина фанлари кандидати Носир Қосимов билан суҳбатлашдик.

САВОЛ: — Шамоллаш нима, одам нима сабабдан шамоллайди?

— Иссиқ ва совуқ ҳавонинг тез, тўсатдан алмашиши натижасида кўпинча шамоллаш касалликлари келиб чиқади. Чунки, бу вақтда организмнинг ташқи атмосферага қарши курашадиган кучи ҳали мослашмаган бўлади. Совуқ таъсири натижасида тери томирлари торайди, томирларда қон айланиши бузилиб, терининг устки қисмида иссиқлик камаяди. Тери қон томирлари торайиши организмнинг айрим жойларида ва юқори нафас йўллари томирларининг ҳам торайишига олиб келади. Тери тўқималарида ҳароратнинг пасайиши тўқималарнинг артериал қон томирлари орқали кислород билан таъминланишини пасайтиради. Натижада, маҳаллий жойлар мушаги ва нерви шамоллайди. Маҳаллий жойлар мушаги шамоллаши медицина тили билан айтганда, «миозитневрит» деб юритилади. Бундай вақтда маҳаллий жойда зиқзариш, оғриқ ва шиш каби белгилар бўлади. Улуғ рус олими И. Павлов фикрича, совуқ таъсирот натижасида кўпроқ марказий нерв системаси шамоллаб, сўнг бутун организмга тарқалади. Совет олимлари, нафас органларининг яллиғланиш касалликлари оғиз бўшлиғида ва нафас йўлларида мавжуд бўладиган бактерияларни ўз-ўзига юқтириши ёки бошдан кечирилган касалликдан кейин қолган бактерияларни организмнинг ҳимоя кучлари сусайганда ўз-ўзига юқтириш натижасида пайдо бўлади, деб ҳисоблайдилар. Бу фикр ҳам тўғри.

Тиб олими Абу Али ибн Сино ҳам ўзининг «Тиб қонунлари»дан бирида кузда турли касалликлар рўй беришини уқдириш билан бирга, «Упкасида яра бўлган сил касалли беморлар учун куз хавфлидир», деб таъкидлаган эди. Чиндан ҳам, организмнинг ҳимоя кучи камайиши оқибатида организмдаги эски, сурункали касалликларнинг қайталаши табиийдир.

САВОЛ: — Шамоллаш қайси касалликларни ўз ичига олади?

— Шамоллаш деганда кўпчилик фақат бош оғриғи, тумов ва йўтални тушуниб, бу дардга унча эътибор бермайдилар. Натижада, дард зўрайиб, ўзидан сўнг оғир асоратлар қолдиради. Шамоллаш касалликлари бир неча хил бўлиб, бунга юқори нафас йўллари катари (ўткир тумов), фарингит, бронхит, зотилжам ва нафас сиқиш (астма) касалликлари киради.

Шамоллаш натижасида энг кўп учрайдиган касалликлардан бири ўткир тумов ва ўткир бронхитдир. Уткир тумов юқори нафас йўлларининг энг кўп учрайдиган касалликларидан биридир. Бу, организм совқотиши натижасида ҳосил бўлиб, бунда оғиз ва лаб қуриши, бурундан иссиқ нафас чиқиши, аксириш, бир оз ҳарорат кўтарилишини кўриш мумкин. Бош оғриб, бурундан сув оқади. Уз вақтида даволанмаса, бу касаллик ўткир бронхитга ўтиши мумкин. Уткир бронхит совуқ ва нам иқлим шароитида кўпаяди. Организмнинг ортиқча совқотиши ва совуқ ҳавони нафасга олиш ўткир бронхитнинг пайдо бўлишига шароит яратади.

Касалликка чалинган беморда аввал қуруқ йўтал пайдо бўлади, сўнг бир неча кун ўтгач, бемор йўталиш вақтида балғам ҳам ташлайди. Бемор балғамида шиллиқ ва йиринг бўлиши ўпка яллиғланганидан дарак беради. Касалликка ўз вақтида даво қилинмаса, у сурункали турга айланиб кетади. Бу ҳар йили совуқ ҳаво келиши билан қайталаниб туради. Йўтал билан балғам ташлаш, ҳансираш, лоҳаслик, меҳнат қобилиятининг пасайиши сурункали бронхитнинг асосий белгисидир.

Упка яллиғланиши касаллигининг 89 проценти одам совқотганда, ташқи ҳарорат кескин ўзгарганда шамоллаб қолиши натижасида келиб чиқиши олимлар томонидан аниқланган.

Шамоллаш ва унинг натижасида келиб чиқадиган сурункали касалликларга баъзан атмосферанинг кескин ўзгариши, баъзан одамларнинг ўзлари ҳам сабабчи бўлади. Мисолларга мурожаат қилайлик: терапевт врач ҳузурига бульдозерчи бўлиб ишловчи бир бемор йигит келди. У бошининг оғриши, қийналиб нафас олиши, кучсиз йўтал ва дармонсизликдан шикоят қилди. Беморнинг иситмаси бор эди. Аниқланишича, у касал бўлмасидан олдин кечаси чарчаса ҳам, дам олмай ишлаган. Кундузи ҳаво иссиқ бўлгани учун устки кийимини ечиб қўйган, кечқурун салқин тушганда иссиқроқ кийиниб олиш ўрнига совуқ сувда чўмилган. Организм ҳароратнинг бундай кескин ўзгаришига ўрганмаганидан у ўткир бронхит касалига мубтало бўлиб қолганлиги аниқланди.

Мен зотилжам касали билан оғриб, тузалиб кетган бир танишим билан ҳам суҳбатлашдим. Маълум бўлишича, у ҳам аввал бир оз шамоллаб қолган. Оз-оздан йўталиб юрган. У бу белгиларга унча эътибор бермаган. Оқибатда, унинг ўпкасида яллиғланиш рўй берган. Шифокорларнинг ўз вақтида қилган ёрдамлари сабабли оғир дарддан у бутунлай тузалиб кетди.

САВОЛ: — Шамоллашдан қандай сақланиш керак?

— Бунда энг муҳими — совқотишдан сақланишдир. Бунинг учун мавсумга мос ҳолда кийиниш керак. Ута калта ва тор кийим организм мушакларининг маҳаллий шамоллашига сабаб бўлади. Шунинг учун совуқ кунларда мода кетидан қувиш ярамайди. Ота-боболаримиз бошни азиз деб билиб, доимо уни совуқдан ва иссиқдан асраганлар. Бош шамоллаб қолмаслиги учун уйқуга ётганда ҳам дўппи кийиб ётишган. Бу яхши одат. Совуқ кунларда иссиқ бош кийими кийиб юриш зарур.

Совуқ кунларда организм кўпроқ энергия сарф қилади. Бу энергиянинг ўрнини эса истеъмол қилинган юқори каллорияли таомлар қоплайди.

Шамоллаш касалликларининг олдини олишда яшаш, ва иш жойлари етарли миқдорда иссиқ бўлишини таъминлаш муҳимдир. Шунингдек, шамоллашдан сақланишда организмни чиниқтириш ҳам катта аҳамиятга эга. Чиниқиш усуллари ҳақида поликлиника врачлари билан маслаҳатлашиб иш тутиш соғлиқ учун гаровдир.

«Дарднинг келиши осон, кетиши қийин», — деган нақл бор. Шунинг учун тез-тез шамоллаб турадиган кишилар доимо врач назоратида бўлишлари, организмида сурункали касалликлар: бел оғриғи, сил, ангина каби дардларнинг асорати бор бўлган кишилар эса ўз вақтида эмлаш каби профилактик тадбирларни қабул қилишлари мақсадга мувофиқдир.

Саноат корхоналари, қурилиш, мактаб, болалар боғчаларида, ҳаммом, касалхона ва ётоқхоналарда шамоллашга қарши курашиш, етарли иссиқликни таъминлаш касаба союз ва раҳбар ходимларнинг муҳим вазифаси бўлмоғи керак.

Суҳбатни **Ю. АҲРОРОВ** уюштирди.

Пахтазорда бўлсангиз...

Пахта йиғим-теримида қишлоқ хўжалиги ходимлари билан бир қаторда, шаҳар меҳнаткашлари ҳам теримда фаол қатнашадилар. Қишлоқ хўжалик ишларини бажариш вақтида колхозчиларнинг соғлиғини муҳофаза қилиш ҳамда уларнинг куч-қувватини оширишда шахсий гигиена қоидаларини тўғри ташкил қилиш катта аҳамиятга эга.

Пахта йиғим-терими вақтида дала шийпонлари яхши тайёрланган бўлиши, дала шийпонлари узоқ участкаларда ишловчи механизаторлар ва қишлоқ хўжалиги ходимлари ҳамда шаҳарликларнинг ҳордиқ чиқариб, дам олишига қулай шароит яратиб бериши керак.

Дала шийпонларининг санитария постларидаги дори-дармонлар колхоз правлениеси ва совхоз дирекцияси томонидан доим назорат қилинмоғи лозим. Дала шийпони аптечкасида қуйидаги энг зарур дори-дармонлар сақланиши керак: хусусий боғлов пакетлари, медицина пахтаси, нашатир спирти, бинтлар, йод, фанера шиналари, резина жгут, биринчи ёрдам кўрсатиш учун қўлланма.

Ҳар бригадада бир неча киши ўзаро биринчи ёрдам кўрсатишнинг қонун-қоидалари билан таништирилган бўлиши шарт. Уларнинг барчаси аптечканинг аҳволи учун жавоб берадилар ҳамда ундаги дори-дармонлардан фойдаланиш тартибини билишлари керак.

Жароҳатланганда медицина ёрдамини совхоз ёки колхознинг фельдшер-акушерлик пункти кўрсатади. Улар жароҳат кўрилганда, масалан, қўл чақа бўлса, қон кетса, тананинг у ер-бу ери ёрилиб суяк синса, чиқса кўрсатиладиган биринчи ёрдам қандай берилишини бригада аъзолари ўртасида тушунтирадилар.

Узоқ участкаларда ишлайдиган совхоз ишчилари ва колхозчилар ўзлари билан бирга доим хусусий боғлама пакетларни олиб юришларини тавсия этамиз. Агар зарурияти бўлса, улар шу пакетдан фойдаланиб, ўзларини ёки ўртоқларининг жароҳатини боғлайдилар.

Агар жароҳатланган кишини тезда ўзига келтириш мумкин бўлмаса, у ҳолда беморни тезроқ медицина пунктига олиб бориш чора-тадбирлари кўрилиши керак.

Маълумки, пахта қўл билан терилганда, панжаларнинг териси ва бармоқлари қирилиб ёрилиши мумкин, бундай аҳвол содир бўлмаслиги учун теримчи кунда ёки кун ора қўлини совунлаб ювиб, қўл терисини юмшатувчи ва эластиклигини сақловчи эритмалардан фойдаланиши лозим, бу эритма баравар ҳажмда солинган сув, нашатир спирти ва глицериндан тайёрланади. Эритмани ишга тушиш олдидан ва иш вақти давомида ҳам суртиш мумкин. Бу ўринда вазелин, ланолин ва озуқали кремлардан фойдаланган маъқул. Юмшатувчи моддаларни ишдан кейин, кечки дам олиш вақтида суртиш тавсия этилади. Терининг тимдаланган ва шилинган, кўсак учи санчилган жойларига эса фурацилинни спирт коллоидли эритмасидан суртиш лозим, бундай эритмалар дала фельдшери пунктларида ва санитария постларида бўлиши мақсадга мувофиқдир.

Агар тери шикастланиб қон кетса, жароҳатланган жойдан юқорироқдан резина ёки мато билан маҳкам боғлаб, сўнг врач чақирилиши лозим. Шуни унутмаслик кераккки, тери юзаки жароҳатланганда, шилинганда унга йод ва юқорида кўрсатилган эритмаларни суртишдан ташқари, албатта врач қабулига бориб столбняк (қоқшолга) қарши уколларни олиш керак.

Қўл ва оёқ суяклари синса, синган жойдан пастки ва юқори бўғинларни фанер ёки калтакчалар билан ,тол навдалари) тахтакачлаш ва тезда врачга мурожаат қилиш тавсия этилади.

Механизаторларда баъзида учраб турадиган кўнгилсиз воқеа — жароҳатнинг олдини олишда улардан техника хавфсизлиги ва меҳнатни муҳофаза қилиш қоидаларига риоя қилишлари талаб қилинади.

Пахтакорлар кўпроқ очиқ ҳавода ишлайдилар, далада ишлаш гигиенасига амал қилмаслик натижасида қуёш нури таъсирида тери куйиши, қорайиши, офтоб уриши ва юз териларига доғ тушиши ҳоллари учраб туради. Шунинг учун ҳар бир пахтакор шахсий гигиена қоидасига доимий равишда амал қилмоғи керак. Қуёш ёғдуси таъсирида бадан терилари қораяди, бу эса табиий бўлиб, бунда тери остига меланин деган модда ва витамин «Д» йиғилишига олиб келади. Бундай ҳол киши суяк системасини бақувват бўлишига олиб келади. Баъзида ёз фаслида киши юз терилариннг қорайиши билан бирга майда доғ — сепкил ҳам тошади, бу асосан юзни очиқ жойларида рўй беради. Нормада қуёш таъсирида тери бир текисда қораяди, баъзи касалликлар натижасида эса, юз териси нотекис ҳолда доғ-доғ бўлиб қораяди, бу эса патологик ҳолат бўлиб, бундай ҳолларда касаллик сабабини аниқлаш учун врачга мурожаат қилиш лозим.

Сепкилдан сақланиш учун энг яхши чора — терини офтобдан сақлашдир. Пахтакорлар офтобдан сақланиши учун кенг шляпа, механизаторлар эса махсус соябонлардан фойдаланишлари керак. Сепкил оз тошган бўлса, эрталаб ва кечқурун юз терисини пиёз суви, сирка ёки лимон суви билан сурункали ишқалаш мумкин, юзни қатиқ билан ювиш ҳам яхши фойда беради.

Баъзи витаминлар етишмаслиги натижасида терининг оқариши ёки доғ тушиши ҳоллари рўй бериши мумкин, Бундай касалликларга йўл қўймаслик учун пахтакорлар ўз шахсий гигиена қоидаларига доим риоя қилиб, бадантарбия билан сурункали шуғулланиб, вақтида овқатланиб, дам олишлари керак.

Пахтакорларнинг соғлигини муҳофаза қилишда, уларнинг овқатланишларини ташкил этишда колхоз ва совхоз раҳбар ходимлари билан бирга медицина ходимлари ҳам кўмаклашишлари керак. Пахтакорларнинг кундалик овқати қуввати 3600-4500 катта калория бериши керак, кунлик овқат таркибида оқсил, карбонсув, мой ва етарли миқдорда витаминлар ва минерал моддалар бўлиши керак.

Пахтакорлар кунига 3—4 марта овқатланишлари керак, овқатни кунда маълум соатда истеъмол қилишга одатланган яхши.

Пахта кўпинча куннинг иссиқ вақтида терилади, бу эса иш жараёнида кўп миқдорда суюқлик талаб этади. Ташналикни босувчи суюқликлар: кўк чой, мева сувлари ва компотлар ҳисобланади. Ҳар бир дала шийпонида доим етарлик миқдорда чой ва қайнатилган сув бўлиши керак. Овқатланиш режимига риоя қилиш пахтакорлар соғлиғини сақлаш, уларнинг чарчамай ишлашини таъминлайди. Уз вақтида овқатланиш ва дам олиш, меҳнатни навбатма-навбат ташкил қилиш пахтакорлар иш унумини ошириши турган гап.

Пахтакорлар соғлигини муҳофаза қилишда партия, комсомол, касаба союз ташкилотлари билан бирга, медицина ходимлари ҳам ташаббускор бўлишлари лозим.

Т. ҲАСАНОВ,
медицина фанлари кандидати.

Калинин районидаги (Тошкент области) «Ленин йўли» колхозининг болалар боғчасида ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш учун ҳамма имкониятлар яратилган. Бу ерда тарияланувчи болалар қизиқарли ўйин ва машғулотларга ҳавас билан қатнашиб куннинг ўтганини билмай қоладилар.

СУРАТДА: боғчанинг катта тарбиячиси Азиза Зиёмуҳамедова ўз тарбияланувчилари даврасида.

Р. Альбеков фотоси.

КИЕВ ОБЛАСТИ. «Электробитприбор» заводи портатив автомобиль холодильникларини сериялаб ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Холодильникнинг оғирлиги 6 килограмм, камерасининг сиғими 12 литр. Термоэлектр аппарат автомобилнинг аккумулятор батареясидан қувват олади. Электр қуввати бериш тўхтатилгандан кейин холодильникдаги паст ҳарорат узоқ вақтгача сақланиб туради.

СУРАТДА: упаковка қилувчи Наталья Павленко ХАТЭ— 12 автомобиль холодильникларни жўнатишга тайёрлаяпти.

А. Бормотов фотоси. ТАСС фотохроникаси.

„Бухоро“ чорлайди

Бухорода шу қадимий шаҳар номи билан аталган 850 ўринли кенг экранли кинотеатр очилди.

«Бухоро» кинотеатри кейинги бир ярим йил мобайнида областда ишга туширилган учинчи кинотеатр, Энергетиклар ва кимёгарлар шаҳри Навоийда «Ўзбекистон» кинотеатри, олтинтопарлар шаҳрида эса «Олтин водий» кинотеатри ишлай бошлади. Яқин орада Ромитан районининг марказида ва Олот посёлкасида ҳар бири 400 ўринли кенг экранли кинотеатрлар очилади.

(ЎзТАГ).

„КУМУШ ТЎЙ“

Каттақўрғондаги ўзбек драма театри навбатдаги мавсумини З. Фатхуллиннинг «Кумуш тўй» пьесаси асосида саҳналаштирилган спектакль билан бошлади. Томошабинлар ижодий фаолиятини шу шаҳарда бошлаган асар муаллифи ҳамюртларини қизғин кутиб олдилар.

Ҳозир «Кумуш тўй» спектакли пахта далалари бўйлаб сафарга чиқди. Самарқанд областидаги бир қанча районларнинг деҳқонлари спектаклни томоша қиладилар.

(ЎзТАГ).

ЖАҲОН ОЙНАСИ

Ҳиндистон халқи табрикламоқда

ДЕҲЛИ. Маданий алоқаларни ривожлантирувчи Ҳиндистон-Совет Жамиятининг миллий кенгаши КПСС Марказий Комитети Бош Секретари Л. И. Брежневнинг Ҳиндистонга қиладиган расмий дўстона визитини қизғин табриклаб баёнот эълон қилди.

«Биз, дейилади шу баёнотда, улуғ Совет Иттифоқининг атоқли раҳбари, Ҳиндистоннинг самимий, синалган дўсти Л. И. Брежнев визитини чин кўнгилдан табриклаймиз».

«Халқаро кескинликни юмшатмоқ учун, ялпи тинчликни таъминламоқ учун Л. И. Брежнев қилаётган ҳаракатларни — дейилади миллий кенгаш баёнотида. — барча қитъаларнинг халқлари қўллаб-қувватламоқда. КПСС Марказий Комитети Бош Секретарининг Ҳиндистонга визити Жанубий Осиёда катта стабилликни таъминлашда, Осиёда тинчлик ва хавфсизлик кучларини мустаҳкамлашда, ҳеч шубҳасиз, муҳим роль ўйнайди».

«Л. И. Брежневнинг визити, — дейилади баёнотда — СССР билан Ҳиндистон ўртасида ҳамма соҳалардаги дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини муваффақиятли ривожлантиришда яна бир муҳим босқич бўлади. Дўстлик, тинчлик ва ҳамкорлик тўғрисида Ҳиндистон — Совет шартномаси 1971 йилнинг августида имзоланганлиги натижасида бу муносабатлар тағин ҳам юқори босқичга кўтарилди. КПСС Марказий Комитети Бош Секретарининг визити ялпи тинчлик учун, мустамлакачиликка, ирқчиликка қарши, социал адолат, миллий мустақиллик ва бутун инсониятнинг тараққиёти учун курашаётган кучларни уюштиришга ҳам ёрдам беради».

Баёнотнинг охирида айтиладики, миллий кенгаш «тинчлик вакилини қизғин, хушрўйлик билан кутиб олмоқ учун бир қанча тадбирларни планлаштириб қўйди. Бу тадбирлар мамлакатнинг барча тараққийпарвар ва ватанпарвар кучлари билан. Ҳиндистондаги барча демократик табақаларнинг вакиллари билан ҳамкорликда амалга оширилади».

(ТАСС).

Л. И. Брежнев китоби нашр этилди

РИМ. Милландаги Халқ маданият уйида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев нутқлари ва мақолаларидан иборат «СССРнинг ички сиёсати ва халқаро муносабатлари тўғрисида»ги тўплами итальян тилида нашр этилганлиги муносабати билан тантанали йиғилиш бўлди.

Йиғилиш китобни чоп этган Милландаги «Тети» нашриётининг ҳамда «Италия — СССР» жамияти Милан бўлимининг ташаббусига биноан ташкил этилган эди. Йиғилишда демократик жамоатчиликнинг вакиллари, таниқли сиёсий арбоблар, журналистлар қатнашди.

Италия Коммунистик партияси раҳбарлигининг аъзоси Элио Куэрчоли тўпланганларга Л. И. Брежневнинг ҳаёт йўли ва фаолияти тўғрисида сўзлаб берди. У Совет Иттифоқи ташқи сиёсатининг тинчлик иши учун, Италия ишчилар синфининг мамлакатда демократик ўзгаришлар йўлидаги кураши учун катта аҳамияти борлигини уқтирди.

(ТАСС).

Тель-Авивда матбуот конференцияси

ЛОНДОН. Исроил бош министри Меир Тель-Авивда ўтказилган матбуот конференциясида гапириб, Исроил қўшинлари «қийин уруш» олиб боришга мажбур бўляпти, деб иқрор бўлди. Унинг гапларидан маълум бўлишича, араб қуролли кучлари Исроил армиясига бунчалик қаршилиқ кўрсатишини Исроил кутмаган экан. «Биз, — деди Меир, — жуда оғир соатларни бошимиздан кечирмоқдамиз». У Миср ва Сурия фронтларида бўлаётган жангларда Исроил катта талафотлар берганлигини айтди.

Бунинг сабаби шуки, деди Меир, араб қўшинларининг қуввати ошиб кетган, уларни тайёрлашда совет ҳарбий мутахассислари қатнашган, араб армиялари ишлаётган совет қуролларининг сифати ҳам яхши.

Меир мухбирларнинг саволларига жавоб бериб, Исроил уруш ҳаракатларини тўхтатишга розилик беришга тайёр, лекин бунинг учун Тель-Авивнинг шартлари қабул қилиниши керак, деб шама қилиб ўтди.

Маълумки, араб мамлакатлари Яқин Шарқдаги танглинини сиёсий бартараф қилиш кераклигини неча марталаб айтиб келдилар. Бунинг учун Исроил ўз қўшинларини оккупация қилинган араб территорияларидан батамом олиб чиқиб кетиши лозим, деб қайта-қайта айтдилар.

(ТАСС).

Миср ҳарбий қўмондонлигининг хабар беришича, Миср қўшинлари Исроилнинг 190 - бронетанк бригадасини яксон қилган, юзлаб асирлар олинган.

СУРАТДА: Исроил ҳарбий асирлари.

ЮПИ—ТАСС. телефотоси.

ПЕКИН „УЧИНЧИ ДУНЁ“ГА ХИЁНАТ ҚИЛМОҚДА

БМТ Хавфсизлик Кенгашининг шу йил июнь — июль ойларида ўтказилган ва Яқин Шарқдаги аҳволни муҳокама қилган махсус сессиясида ХХР вакили саккиз бетараф давлатнинг резолюция лойиҳасини овозга қўйишда қатнашмади. У ўз позициясини оқлаш учун бу лойиҳа «БМТ принципларини ўзида тўла равишда акс эттиролмайди» деб мутлақо асоссиз даъво қилди.

Пекиннинг араб халқлари адолатли ишини қўллаб-қувватлашдан бош тортишини БМТ доирасида «Тель — Авив билан амалда иттифоқлашиши» деб баҳоладилар. Урни келганда шуни ҳам айтиш кераккки, ХХР БМТга кирганидан буён Исроил босқинчиларини қоралайдиган ва бировлар территориясига зўрлик билан эгалик қилишга йўл қўйилмасликни кўзда тутадиган бирон резолюцияни қўллаб-қувватлагани йўқ.

Пекин вакилларининг БМТ Хавфсизлик Кенгашида ҳамда бошқа органларида пайдо бўлганидан буён орадан икки йил вақт ўтди. Осиё, Африка ва Латин Америкасининг кўпгина мамлакатларида ХХР бу халқаро ташкилотларда ўзининг қонуний ўрнини эгаллаб, мазкур уч қитъа халқларининг империализм ва янги мустамлакачиликка қарши, мустақиллик ва тараққиёт учун олиб бораётган курашида ўз ҳиссасини қўшади, деб умид қилган эдилар. Бироқ бу умидлар амалга ошмади.

Ҳақиқатни олганда, ХХР БМТда Бангладеш Халқ Республикасини ўша вақтдаёқ 80 мамлакат таниган бўлишига қарамай, унинг бу ташкилотга қабул қилинишига қарши чиқди. Ҳатто ўз озодлиги ва миллий мустақиллиги учун курашаётган мамлакатларга хайрихоҳлиги бўлмаган «Нью-Йорк таймс» газетаси ҳам шу муносабат билан Пекин халқларнинг ўз-ўзини белгилаш принципларига хиёнат қилди, деб ёзди. Пекин ёш республикага нисбатан бундай душманларча муносабати билан Осиёдаги вазиятни кескинлаштирмоқчи бўлди. Хитой раҳбарларининг Осиё регионида бетараф мамлакатларнинг кўпчилигини ўз ичига олган коллектив хавфсизлик системасини юзага келтириш тўғрисидаги таклифларни душманларча кутиб олганлигининг боиси ҳам ана шунда яширинб ётади.

«Ута буюк давлатлар» тўғрисидаги сафсата пекинлик раҳбарларнинг гегемонлик мақсадларига эришиш учун қўлланаётган ўзига хос восита бўлиб қолди. Бу сафсата «ижодкорлари» АҚШ империализми билан социализм ғалаба қилган биринчи мамлакат — Совет Иттифоқини тенглаштириб, барча «Уртача ва кичик мамлакатлар»ни уларга қарши кураш олиб боришга бирлашишга чақирмоқдалар. Маочилар синфий мазмундан маҳрум бўлган «Ута буюк давлатлар» деган терминдан бир неча йиллардан буён фойдаланиб келмоқдалар. Бундан кузатилган мақсад империализмга қарши фронтни парчалаб юбориш, жаҳонда кескинликни ошириш ва ана шу шароитда ўз улуғ давлатчилик жиззакиликларини осонлик билан амалга оширишга эришишдан иборат.

Шу билан бир қаторда Пекин «Икки ўта буюк давлат»га қарши, аслида эса СССРга қарши курашга даъват қилиб, Совет Иттифоқининг интернационал сиёсатини «Учинчи дунё» кўз олдида шубҳа остига қўймоқчи бўлади.

Совет Иттифоқи, КПСС, барча совет халқлари ўз озодлиги ва мустақиллиги учун курашаётган халқларга ҳар тарафлама ёрдам бериш ва уларни қўллаб-қувватлашни ҳамиша ўзларининг муқаддас бурчлари деб ҳисоблаб келдилар. СССР ривожланаётган ёш давлатларга улар қўлга киритган сиёсий мустақилликни мустаҳкамлашда, ва миллий экономикани юзага келтириб ривожлантиришларида ёрдам беряпти. Осиё ва Африка мамлакатларида СССРнинг иқтисодий ҳамда техникавий ёрдами билан 700 дан кўпроқ йирик саноат ва бошқа объектлар қурилди ёки қуриляпти.

Совет Иттифоқи Хитойга қарши қандай бўлса ҳам кайфиятларни авж олдириш, Хитой ва унинг халқига қарши душманчилик уйғотиш учун ҳаракат қилмайди. Лекин у ҳозирги Пекин раҳбарларининг мустамлакачилик ҳукмронлигидан озод бўлган мамлакатларнинг туб манфаатларига, миллий — озодлик ҳаракатига, тинчлик ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш ишига зарар етказадиган антисоциалистик ва гегемонлик сиёсатини қатъий равишда рад этади.

С. ИЛЬИН.
(АПН).

СОВЕТ АВТОМОБИЛЛАРИ ВИСТАВКАСИ

ПАРИЖ. Франция пойтахтида очилган совет автомобиллари, мотоцикллари ва велосипедларининг кўчма виставкаси катта муваффақият билан ўтмоқда. Виставкани Бутуниттифоқ «Автоэкспорт» бирлашмаси уюштирди.

Виставканинг кўпдан-кўп томошабинлари — парижликлар ва шаҳар меҳмонлари, Москва, Тольятти, Горький, Минск, Запорожье, Ульяновск, Кременчуг автомобиль заводларининг маҳсулотлари билан танишмоқдалар.

«Автоэкспорт» бирлашмасининг кўчма виставкаси Парижда очилгунга қадар икки ой ичида 10 минг километрдан ортиқ йўл босиб, шимолий ва ғарбий Европанинг 63 шаҳрида бўлди. Виставка ташкилотчилари Франция матбуоти вакиллари билан ўтказилган матбуот конференциясида — СССРда автомобилсозликнинг ютуқлари тўғрисида, «Москвич — 412» ва «Жигули» совет автомобилларининг йирик халқаро автомобиль чемпионатлари ва раллиларида муваффақиятли қатнашганлиги ҳақида сўзлаб бердилар.

(ТАСС).

Спорт

ЖАСУР ПАРТИЗАН ХОТИРАСИ УЧУН

Фарғонада Белоруссия ўрмонларининг жасур партизани, Риштондаги «Коммунизм» колхозининг раиси, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Мамадали Топиболдиев хотирасига бағишланган соврин учун эркин кураш бўйича анъанавий Бутуниттифоқ турнири ниҳоясига етди.

Уч кун давомида Россия Федерацияси, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон, Тожикистоннинг 284 полвони ўз вазн тоифасида ғолиб чиқиш учун кураш олиб борди. Иккинчи маротаба ўтказилаётган ана шу мусобақаларда 16 спортчи мастерлик нормативини бажарди.

Ўзбекистон спортчилари ўн вазн тоифасидан олтитасида биринчи ўринни эгаллашди. Ғолиблар сафида РСФСР командасидан икки спортчи, Қирғизистон ва Тожикистон командаларидан биттадан спортчи бор.

КУЧЛИ ОЛТИЛИК АНИҚЛАНДИ

Футбол бўйича Ўзбекистон чемпионатининг биринчи босқич ўйинлари тугади. Уч кичик группада 27 команда биринчи ва иккинчи ўринларни эгаллаш учун кураш олиб борган эди. Натижада биринчи группада Тошкентнинг «Старт» ва Марғилоннинг «Меҳнат» командалари, иккинчи группада Тошкентнинг «Трактор» ва Гулистоннинг «Мотор» командалари, учинчи группада Самарқанднинг «Строитель» ва Навоийнинг «Суғдиёна» командалари ана шу мақсадга эришдилар.

Энди ана шу олти команда 21 октябрь — 2 ноябрь кунлари Андижон областининг стадионларида бир давралик турнирда ўзаро беллашадилар. Ғолиб чиққан команда республика чемпиони унвонини ва шу билан бирга 1974 йил мамлакат биринчилигининг «А» класс иккинчи лигасида қатнашиш имкониятини қўлга киритади. Фақат бунинг учун у ана шу лигада республикамиз командалари ўртасида энг ёмон натижага эришган коллектив билан куч синашиб, ғолиб чиқиши лозим.

Жаҳон прогрессив адабиётидан

Сембен УСМОН,
СЕНЕГАЛ.

ВОЛЬТАЛИКНИНГ ҲИКОЯСИ

Ҳикоя

Тонг отгунча юришди. Амоа ҳаммадан орқада боради. Иоме чарчаб қолса, у орқалаб оларди. Амоа ўзини кузатиб юрганларини сезарди. Узун милтиқларини елкаларига қўйиб, олдинда бораётган бу шафқатсиз, тубанлашган кишиларнинг қўлидан нималар келишини у яхши биларди. Саваннани кесиб ўтиб, шохларида бир тўда ўлимтик ўтирган дарахтлар ёнидан ўтишди. Кўп ўтмай, овозлар тиниб қолди, отряд нам билан тўла ўрмон ичига кирди. Қушларнинг чуғурлашигина эшитилиб турибди, баъзан қаердадир ҳайвонларнинг бўкиргани акс-садо беради. Момуту тўхтаб, яланглик атрофига тарқалишни буюрди.

— Чарчадингми, биродар? Қизинг ҳам чарчадими?

Иоме узун киприкларини кўтариб, яқин келган кишига бир қаради-да, сўнг отасига юзланди.

— Бироз чарчадим, — деб жавоб қилди Амоа қаерда ўтирсам экан деб жой қидирар экан. У дарахт остидаги йўғон қуруқ шохни кўриб, Иомени етаклаб борди, ўзи унинг ёнига ўтириб, пичоғи билан ёғочдан қўғирчоқ ясай бошлади.

— Бақувват қиз экан, — деди Момуту, уларнинг ёнига келиб ўтирар экан. У соябони кенг шляпасини бошидан олди. Унинг қора этиги лой эди.

— Шу ерда дам оламиз-у, уларга ҳужум қиламиз, — деб давом этди у. — Улар албатта шу яқин орадан ўтишади.

Амоа унинг гапига қўшилиб, бош ирғаб, қисқа-қисқа жавоб берарди. Унинг пичоғи тинмай ёғочга гўзаллик бахш этаётган бўлса-да, Амоа Иомедан кўзини узмасди.

— Кейин сен озодсан. Ростдан ҳам қишлоғингга қайтишни хоҳлайсанми?

—Ҳа.

— У ерда ҳеч киминг йўқ-ку! — деди Момуту ва Амоанинг жавобини кутмай, давом этди: — Менинг ҳам ўз қишлоғим бор эди... Ўрмон четида. Қишлоқда отам, онам, бутун уруғимиз яшарди! Ҳаммамизда гўшт ва балиқ мўл эди. Деҳқончилик ҳам қилардик. Лекин йилдан-йилга ҳаёт оғирлашаверди. Эс таниганимдан буён ёрдам сўраган бақириқларни эшитаман, даҳшатдан эс-ҳушини йўқотиб қўйган одамлар ўрмонга қочганларини кўрганман. Лекин қочиб қутилиб бўлмайди: ўрмонга кириб кетсанг безгакка йўлиқасан, Саваннада қолсанг, қулга айланасан. Шунда мен бошқа йўл танладим. Мен ўлжа бўлишдан кўра овчи бўлишни афзалроқ кўрдим.

Амоа ўйланиб қолди. У ҳаёт худди суҳбатдоши айтгани каби эканлигини жуда яхши биларди. Ҳеч ким ўзини хавф-хатардан холи сезмасди. Эртага ўзини нима кутаётганини ҳеч ким билмасди. Лекин у қишлоқлардан олиб кетаётган эркаклар ва хотинлар, нима учун кераклигини билмасди. Айтишларича, оқ танлилар уларнинг терисидан ўзларига этик қилар эмишлар.

Узоқ гаплашиб туришди. Аниқроғи, асосан Момуту гапирди. У ўз саргузаштлари, тунги кайф-сафолари ҳақида гапирди. Амоа сабр-қаноат билан эшитиб ўтирди. Жангчилардан бири келиб карвон яқинлашиб қолганини хабар қилди. Момутунинг гаплари Амоанинг жонига теккан эди.

Бошқа бир тўда одам ўрмон ичкарисига кирди. Олдинда тўртта европалик келарди. Ҳар бири иккитадан тўппонча ва милтиқ билан қуролланган. Уларнинг орқасида эрксизларнинг узун сафи: эркаклар ва аёллар ёғоч кундалар билан бир-бирига боғланган. Карвон орқасида яна уч европалик бормоқда. Яна бирини, чамаси касал бўлиб қолганини, тўрт эрксиз замбилга солиб олиб кетмоқда.

Дарахтлар устидан ўқ овозлари эшитилди ва ўрмонда қайта-қайта акс-садо берди. Пастда бақириқлар, саросима бошланди. Ит эгасини танимай қолганидан фойдаланиб, Амоа қизининг қўлидан ушладида, ўрмон ичида ғойиб бўлди...

Улар тунда йўл юришди, ғира-шира пайтларда юришди, кундузлари эса бирор хавфсиз жойда ётишарди. Учинчи ҳафта охирида ўз қишлоқларига етиб боришди. Қишлоқда ўттизга яқин кулба бўлиб, дарё билан бутазор оралиғига жойлашган эди. Шу соатда, кун кизиб турган пайтда қишлоқ кимсасиздек эди. Қишлоққа мунтазам ҳужум қилиб турилса, одам қаёқдан ҳам бўлсин!

Амоа билан Иоме ўз уйлари остонасида пайдо бўлганда буви қўшниларни безовта қилиб, қаттиқ қичқириб юборди. Ҳамма нима бўлганлигини билиш учун югуриб келди. У бошига тушган кулфатлар тўғрисида батафсил гапириб берди.

— Менинг отам ва бобом эсларини таниганларидан буён бизнинг уруғимиз қўлга туширилиб, оқларга сотиб юборилиши хавфида яшайди, — деди ёшини аниқлаш қийин бўлган чол.

— Қачон тугаркин бу?! —хитоб қилди яна бири. — Менинг ҳамма болаларимни қулликка ҳайдаб кетишди. Бутун қишлоқ билан бир жойдан иккинчи жойга неча марта кўчганимизни билмайман. Ўрмоннинг бундан ҳам ичкарисига қочиш мумкин эмас. У ерда ҳалок бўламиз — ёввойи ҳайвонлар, безгак...

— Қул тутувчилардан кўра ваҳший ҳайвонлар яхшироқ, — қўшиб қўйди учинчи чол. — Беш ёки олти ёмғир мавсумидан буён бу ерда бизга текканлари йўқ. Аммо уч ярим кунлик йўлдаги қишлоққа яна ҳужум қилишганини эшитдим...

Ҳамма жим қолди. Кейин бошқа жойга дарҳол кўчиш керакми, деб узоқ муҳокама қилишди. Бировлар кўчиш тарафдори бўлса, бошқалар ўрмонда яшовчиларни кутадиган хавф-хатарлар ҳақида гапиришарди. Дарёдан, аждодлар мозоридан узоқда қандай яшаш мумкин? Бунинг устига қишлоқда соғлом одам деярли қолмаган. Ҳаммани тинглаб бўлгач, кекса оқсоқол гап бошлади.

Унинг бошқалардан фарқи шу эдики, бошининг шакли ғалати —учи узунчоқ, орқаси яссироқ эди. У ёмғир мавсумини шу ерда ўтказишни, унгача қишлоққа янги қулай жой танлаш учун одам юборишни таклиф қилди. Янги жой топмай туриб, эски жойни ташлаб кетиш — телбаликнинг ўзи. Ҳамма бу таклифга қўшилди. Кўчадиган вақтга қадар мўл ҳосил етиштиришга, ҳамма молларни қўшиб бир пода қилиб, махсус жойда боқишга қарор қилишди. Кекса аёлларга соқчилик қилиш, душман келиб қолса хабар бериш топширилди.

Амоа билан Иоменинг қайтиб келиши қишлоқ ҳаётини ўзгартириб юборди, умид уйғотди. Эркаклар биргаликда ишлашар, ер очишар, моллар учун қўра қуришарди. Лекин ҳамманинг қалб тубида қўрқув бор эди. Тунда одамлар яқинлашиб келаётган фалокатни сезгандек уйғониб кетишарди.

Амоа қизи билан бир кулбада яшарди. У ҳатто тунда ҳам қуролини қўлдан қўймасди. Атрофдагиларнинг ғамхўрлиги туфайли қиз аста-секин ўзига кела бошлади: унинг юзларига қизил югурди, эт битган жойида мунчоқ ип пайдо бўлди, яқиндагина суяк бўлиб қолган қўллари думалоқроқ бўлиб қолди.

Кунлар ва ҳафталар сокин ўтаверди. Оғир меҳнат эвазига ёввойи ўтлардан тозаланган ерда ҳосил етила бошлади. Қишлоқда пальма мойи, ловия, асал, янги жойда нима зарур бўлса — ҳаммасини ғамлай бошладилар.

Янги жой қидиришга юборилган одамлар қайтиб келишди. Улар Саванна билан тоғ оралиғида яхши жой топишганини айтиб беришди. Сув яқин, ер деҳқончилик қилишга ва мол боқишга яроқли экан. Болалар у ерда хавфсиз яшашлари мумкин.

Кекса оқсоқол кўчиш кунини белгилади. Қишлоқ хурсанд бўлиб кетди. Эҳтиёт юзасидан аллақачондан буён тунда гулханлар ўчириб қўйиларди. Энди гулханлар яна ловуллади. Гоҳ у ерда, гоҳ бу ерда кулги — қаҳ-қаҳа эшитила бошлади. Болалар дадиллашиб, уйлардан ота-онаsiз чиқадиган бўлиб қолишди. Ота-оналар эса фақат кўчиш ҳақида ўйлашарди. Оқсоқоллар кўчишга сигнал бўлишини муҳокама қилишарди.

...Бу кун бошқа кунлардан ҳеч қандай фарқ қилмасди. Одатдагидек, қуёш порлар, осмонда енгил булутлар сузиб юрар, дарахт баргларида шабада шитирлар, қушлар қувноқ парвоз этар, маймунлар сакраб ўйнашарди.

Лекин шу пайт қулфурушлар бирдан пайдо бўлиб қолишди. Ўқ овозлари эшитилди. Қўрқувдан эс-ҳушини йўқотган кишиларнинг бақириғи ўқ овозига акс-садо бўлди. Одамлар қочиб қутилишга уринишарди.

Амоа болтасини олиб, Иоме билан касал кампирни олдинга ўтказиб юборди-да, ўзи орқада борди. У кулбалар орқасидан писиб ўтиб, қўрадан узоқлашди-да, қишлоқдан чиқаверишда Момуту шайкасига дуч келиб қолди. Амоа чаққонроқ экан, болта билан бир уриб, атаманнинг ўнг қўли ҳисобланган кишининг бошини мажақлади. Қолганлар ит тўдасидек, қочоқларни қувлай бошладилар.

Улар ҳолдан тойишди. Ниҳоят ўрмон четига етишди. Амоа иккаласини буталар орасига киритиб юборди. Дарахт шохлари ва буталар қочишга халақит берарди. Амоа ёлғиз бўлганда-ку, унга ҳеч ким ета олмасди. Лекин судраб босаётган кекса аёлни — қайнонасини, қул бўлмасин деб ўз қўли билан ўлдирган хотинига онасини ўз ҳолига ташлаб кета олмас эди. Кампир нафасини ростлаш учун тез-тез тўхтай бошлади. Унинг ёғоч бўлагига ўхшаш оёғи бирдан шишиб кета бошлади. Амоа унга юришга кўмаклашарди.

Бирдан у тўхтади. Қизининг иягидан оҳиста ушлаб, унинг кўзига тикилди. Унинг юзларидан ёш оқа бошлади.

— Ойижон, энди биз қочаолмаймиз. Олдинда ҳаммамизни ўлим кутаяпти. Орқада эса мен ва Иомени қуллик кутаяпти.

—Менинг ҳам қадам босишга мадорим қолмади, — деди кампир неварасини қучоқлаб. У ажин босган юзларини Амоа томон ўгирди.

— Ойижон, сиз қутулиб қолишингиз мумкин. Сизнинг терингиз ёмон. Оқлар ундан этик тикиша олмайди.

— Лекин Иоме ҳалок бўлади... Сен-чи? Сенга нима бўлади?

— Иоме ҳам уларга ўлжа бўлмайди. Бу менинг қўлимдан келади!

— Сен уни ўлдирмоқчимисан? — бақириб юборди кампир.

— Йўқ, ойижон. Лекин Иоме озодликда қолиши учун нима қилиш кераклигини биламан. Фақат шошилиш керак. Улар яқин келиб қолишди, овозларини эшитяпман.

Амоага миясига чақмоқ урилгандек, оёғи остида ер ёрилиб кетгандек туюлди. У пичоқ дастасини маҳкам ушлаб, қандайдир бутадан бир тутам барг кесиб олди ва пичоққа даҳшат билан қараб турган аёллар олдига қайтиб келди.

— Қўрқма, Иоме...

—Онасини ўлдирганингдек, уни ҳам ўлдирмоқчимисан? —кампир яна бақириб юборди.

— Йўқ. Иоме, сенга азоб бўлади, лекин сен ҳеч қачон қул бўлмайсан. Тушундингми?

Қиз пичоқ тиғидан кўз узолмасди. У кемани, қонга беланган болтани эслади...

Амоа қизини икки тиззаси орасида қисиб туриб, унинг баданига тиғ ура бошлади. Иоменинг бақириши ўрмоннинг энг четларида ҳам эшитиларди. У овози бўғилиб қолгунча бақирди. Амоа ўз даҳшатли ишини тугатиб, қизи баданидаги сон-саноқсиз яраларга барг босиб бўлиши биланоқ таъқиб этувчилар етиб келиб, унга ташланишди...

Амоани бошқа асирларга қўшиб соҳилга ҳайдаб боришди. Иоме билан бувисини қишлоққа қайтариб юборишди. Барглар таъсири туфайли яралар тез битиб кетди, ўрнида чуқур чандиқларгина қолди.

Бир неча ойдан кейин қулфурушлар яна қишлоққа ҳужум қилишди. Улар Иомени ушлаб олишди, лекин кўп ўтмай қўйиб юборишди. Энди унинг баҳоси паст, юзлари чандиқ эди.

Бу ҳақдаги миш-мишлар бутун округга тарқалди. Иоме буви билан гаплашиш учун энг узоқ қишлоқлардан ҳам одамлар келишарди.

Ўша вақтдан буён кўп йиллар, ҳатто асрлар давомида аждодларимиз териларига тиғ уриб, чандиқ қилиб келганлар. Улар қул бўлишни истамаганлар!

Саёр ҳикоясини тугатди.

Сен-чи, ўқувчи, бу хусусда сен нима дейсан?

Ҳ. ИБРОҲИМОВ таржимаси.

Қадимий обидаларни излаб

Тошкент археология отряди республикамиз областларидаги қадимий обидаларни излаб топиш мақсадида разведка группаларини ташкил этди. Ҳозир бу группалар деярли барча областларда иш олиб бормоқда.

— Шу кунларда областларда йирик объектлар қурилиши давом эттирилмоқда, — деди мухбиримиз билан суҳбатда Тошкент археология отряди бошлиғи В. А. Булатова, — археологларимиз шу ерларда қурувчилар билан бирга иш олиб боришади. Қадимий обидалар борлиги аниқланган жойлар харитага туширилади.

Археологлар Бўзсув, Калкавуз, Салор, Анҳор бўйларида ҳам разведка ишларини олиб боришмоқда. Разведка ишлари тамом бўлгач, археологик қидирувлар бошланади.

Тельман номли маданият ва истироҳат боғидаги Чехословакиянинг «Оймома боғ» аттракциони ҳамшаҳарларимизда, айниқса кичкинтойларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Аттракцион ҳамиша гавжум бўлади.

СУРАТЛАРДА: сирпанчиқ новда учишнинг ўзига хос гашти бор; каруселда ҳаракат гавжум.

М. Нуриддинов фотолари.

Суд залидан

Ёмонлик кўчаси

У Чилонзор район халқ суди биносидан бўшашиб чиқди. Яна илтимосини рад этишди. Район халқ судининг раиси аёлнинг кўпчиган юзи, бир нуқтага маъносиз тикилиб турган кўзларига қараб, гапни чўрт кесди:

—Сизга оналик ҳуқуқи қайтариб берилмайди. Сиз уларга оналик қилолмайсиз.

У чин кўнгилдан оналик ҳуқуқини даъво қилаётгани йўқ эди. Болалари бўлди нима-ю, бўлмади нима — унга барибир. Фақат ана шу болаларини пеш қилиб, одамларда шафқат уйғотишдан маҳрум бўлганига афсусланарди. Умри бино бўлиб ишламади, бир эр билан тиниб-тинчиб кетмади. Эгрилик уни одамгарчиликдан чиқарди.

12-квартал, 48-уйдаги 26-квартира кечқурунлари маст-аласт кишиларнинг шовқин-сурони билан гавжум бўларди. Квартира эгаси Ризбоева болаларига ҳам парво қилмай, бепарда сўзлар айтиб, қийшанглаб куларди. Ҳар куни шу аҳвол, шу манзара.

Катта қизи Наталия ҳам онасидан ибрат олди. Ичкиликка ўрганди. Аҳвол шу ҳолда кетаверса, қолган болаларнинг ҳам тарбияси бузилиши мумкин эди. Халқ суди шуни назарда тутиб, З. Ризбоевани оналик ҳуқуқидан маҳрум қилди. Болалар давлат тарбиясига топширилди.

21-квартал, 6-уйдаги 10-квартирада яшовчи Фаина Шилова ҳам аёллик шаънига доғ туширди.

Фаина Б. Богданов билан танишиб қолди. Богданов ҳеч қаерда ишламас, қўлига пул тушса, ичкиликка сарфларди.

Бир куни у бешик тебратардек тебраниб. Фаина турган хона эшигини тақиллатди.

— Қаёқда эдинг, саёқ?! — Фаина эшикни очиб қаҳр-ғазаб билан унга тикилди.

— Б...билмайман..

Фаинанинг жоҳиллиги тутиб кетди. Оёқ остида турган темир-бетон бўлакчасини олиб жон-жаҳди билан унинг бошига урди. Богданов ҳушсиз йиқилди. Одамлар йиғилди, «тез ёрдам» етиб келди. Лекин, оғир жароҳатланган Богданов кўп ўтмай, оламдан кўз юмди.

Чилонзор район халқ суди Ф. Шиловани 5 йил озодликдан маҳрум қилди. Ичкилик ва жоҳиллик оқибати ана шундай аянчли тугади.

...Ҳеч қаерда ишламай юрган Галина Фролова тўсатдан ишга кирадиган бўлиб қолди. Ишсизлик жонимга тегди, ишламоқчиман, деди у одамларга. Қўни-қўшнилари бундан хурсанд бўлишди.

Галина Чилонзор районидаги 360-болалар боғчасига келди. Эрталабдан заҳарига ютиб олгани учун кайфи чоғ эди. У гардироб ёнидан ўтаётганида нияти дарров бузилди. Боғча ходимларининг кийимларини бир титкилаб кўргиси келди. Уёқ-буёққа аланглаб, «лип» этиб ўзини кийимлар панасига олди. У эндигина «ишга» киришмоқчи бўлганда қўлга тушди.

— Ишга кирмоқчи эдим, — ишонтиришга уринди у судда.

Барибир ишонишмади. Ахир, ўзини тарбия қилолмаган одам тарбиячи бўлиши мумкинми? Халқ суди уни 2 йил озодликдан маҳрум қилди.

Э. ТОШМАТОВ.

Кўча тасодифлари

ГАИ БЮЛЛЕТЕНИ

Айрим йўловчилар йўлка қолиб, тўғри йўлдан юришга ҳаракат қиладилар .Айниқса, ер ости ўтиш йўлларининг қулайлигини назар-писанд қилмайдилар.

«Россия» меҳмонхонаси олдидаги ўтиш йўлини мисолга олайлик. Кўчанинг у юзидан бу юзига ўтиш учун бу ер ости йўли жуда ҳам хавфсиз. Шошқалоқ йўловчилар арзимаган бир дақиқалик вақтларини тежайман деб, ана шу ер ости йўлидан ўтишга эринадилар. Улар катта кўчадан ғизиллаб ўтиб турган машиналарнинг олдидан шартта кесиб ўтишга ҳаракат қиладилар.

— Мен, ўтиб кетарман деб ўйловдим, — дейди 7-гастроном фарроши А. Ф. Ненюлова кўнгилсиз воқеа содир бўлгандан кейин.

Ҳайдовчи А. Газизхонов Энгельс ва Каблуков кўчалари муюлишида машинасини ҳайдаб бораётган эди. Тўсатдан йўлнинг ўртасида бир аёл пайдо бўлиб қолди. Вазиятдан қутилиш жуда мушкул эди. Ҳайдовчи тезда рулни чап томонга бурди. Шундай бўлса ҳам машинанинг олдинги бўфери билан йўловчини уриб юборди. Ҳайдовчи жароҳатланган кишини зудлик билан шифохонага олиб борди.

127-кўчма механизация колоннасининг энергетиги Кравцов Чилонзор кўчасида «Вятка — 150» мотороллерини ҳайдаб бораётган эди. Савдо марказига яқинлашганида, кўчани кесиб ўтаётган икки аёл кишини кўриб қолди. Йўловчилар кўчанинг ўртасида бир даққа тўхтаб қолишди. Оралиқдаги масофа 10-15 метр қолганда улардан бири кўчани кесиб ўта бошлади. Шундан кейин, иккинчиси ҳам ўтишга жазм қилди. Ҳайдовчи уларнинг ўнг томонидан ёнлаб ўтиб кетишга ҳаракат қилди. Лекин, шу пайт иккинчи йўловчи кутилмаганда орқа йўлига қайтди ва уни мотороллер уриб юборди.

Статистика маълумотларига қараганда, йўл-транспорт ҳодисаларининг 40 проценти йўловчиларнинг айби билан содир бўлаётир. Ҳамма гап уларнинг бепарволиги ва интизомсизлигидадир.

136-мактабнинг 2-синф ўқувчиси У. Ҳакимова Аносов кўчасини тўсатдан кесиб ўтмоқчи бўлди. Ҳайдовчи Р. Гарифулин кўнгилсиз ҳодисанинг олдини олиб қололмади.

Ҳайдовчи Н. Зоҳидов Шота Руставели кўчасида ўзининг шахсий машинасини ҳайдаб бораётган эди. Кутилмаганда кўчанинг ўртасида икки ўсмир пайдо бўлди. Улар автобусга ошиқишаётган эди. Ҳайдовчи уларнинг ҳаётини сақлаб қолиш мақсадида машинасини ўнг томонга буриб юборди ва ёритиш столбасига бориб урилди. Машина пачақланди.

Ҳаракат хавфсизлиги ойлигини ўтказишдан асосий мақсад шаҳар кўчаларидаги йўл-транспорт ҳодисаларини камайтиришдир. Ҳаракат қоидаларига тўғри ва қатъий риоя қилиш учун жуда ҳам интизомли бўлиш керак.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 17|X да Бир актли балетлар: «Кармен-сюита», «Ойимқиз ва безори», 18|X да Дон Карлос, 19|X да Тановар.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 18|X да Ўжарлар, 19|X да Концерт, 20|X да Ҳалима.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА —17|X да Беш кунлик куёв, 18|X да Қачонгача мой ейсан, 19|X да Трибунал, 20|X да Беш кунлик куёв.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — МОСКВА ДАВЛАТ ЦИРКИДА АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ (кеч соат 7 яримда).

Кино

17 ОКТЯБРДА

Алиби учун ярим миллиард — САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).

Санников ери — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (18.00, 21.30), «ЧАЙКА» (18.00, 21.45), «СПУТНИК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Решма ва Шера — «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, ҲАМЗА номли, Ғ. ҒУЛОМ номли, «КЎКЧА» (кечқурун).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МИР», «ДРУЖБА», С. РАҲИМОВ номли (кечқурун), «ВОСТОК» (21.45), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (19.00, 21.45).

Мен — Шаповалов — «МОСКВА» (кечқурун), «ВОСТОК» (18.00, 20.00).

Угай она — «ЧАЙКА» (20.00).

Эркаклар — «СПУТНИК» (12.00, 18.00, 20.00).

18 ОКТЯБРДА

Алиби учун ярим миллиард — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Санников ери — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (16.00, 18.00, 21.20), «ЧАЙКА» (10.00, 12.00, 18.00, 21.45), «СПУТНИК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Решма ва Шера — «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, ҲАМЗА номли, Ғ. ҒУЛОМ номли, «КУКЧА», С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Иван Васильевич касбини ўзгартирмоқда — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «МИР», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (10.30, 12.00, 14.00), «ВОСТОК» (10.00, 12.00, 14.00, 21.45), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (11.00, 14.00, 19.00, 21.45).

Мен — Шаповалов — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «ВОСТОК» (16.00, 18.00, 20.00).

Угай она — «ЧАЙКА» (14.00, 16.00, 20.00).

Эркаклар — «СПУТНИК» (12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00).

ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА
ТОШКЕНТ БОШ УНИВЕРМАГИДА
ОШХОНА, ВАННА, БОҒ ВА ТУРИЗМ УЧУН ПЛАСТМАССАДАН ТАЙЁРЛАНГАН ЧИРОЙЛИ, ПИШИҚ, ЕНГИЛ ГИГИЕНА БУЮМЛАРИНИНГ
БУТУНИТТИФОҚ САВДО-КЎРГАЗМАСИ УТКАЗИЛМОҚДА.
САВДО КУРГАЗМАСИДА Совет Иттифоқининг 22 заводи ўзининг аъло сифатли буюмларини намойиш қилади.
Савдо кўргазмаси СССР Химия саноати Министрлигининг «СОЮЗХИМПЛАСТ» Бутуниттифоқ бирлашмаси ва СССР Савдо Министрлигининг «СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» Бутуниттифоқ бирлашмаси ташкил қилган.

Ўзбекистон ССР Қурилиш Министрлигининг
ТОШКЕНТ ЎҚУВ КОМБИНАТИГА
қурилиш иқтисоди, механика ва қурилиш фанлари бўйича ўқитувчилар
КЕРАК

«УЗМЕДТЕХНИКА» БОШҚАРМАСИГА
катта иқтисодчи, бухгалтер-ревизор, секретарь-машинистка, катта машинистка
КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси, ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
ТОШКЕНТДА БИРИНЧИ МАРТА
МОСКВА ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ
ГАСТРОЛЛАРИ
ЯНГИ ПРОГРАММА
РСФСР халқ артисти ВЕДЕНИКТ БЕЛЯКОВ раҳбарлигидаги арғимчоқда сакровчи-акробатлар.
М. Колядинский раҳбарлигидаги Тошкент Давлат цирки эстрада оркестри
Программани — режиссёр Б. ПОГОРЕЛОВ олиб боради.
Томошалар кеч соат 7 яримда бошланади.
Шанба ва якшанба кунлари томошалар кундуз соат 12, 15 минут ва кеч 7 яримда бошланади.
Олдиндан билет сотиш кассаси ҳар куни соат 12 дан, шанба ва якшанба кунлари эрталаб соат 10 дан ишлайди.
Цирк яқинида «1-Экспресс», 1, 4, 19, 24, 25 30, 42, 45, 52, 54, 74-автобусларининг сўнгги бекатлари жойлашган.

Телевизор

17 ОКТЯБРЬ — Чоршанба

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 17.45 Кўрсатувлар программаси. 17.50 Болалар учун мультфильм. 18.00 Ўқувчилар учун. «Қизил галстук» Телевизион журнал. (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 18.30 Рангли телевидение. Хоккей бўйича СССР чемпионати. **«Крилья Советов» — «Динамо».** В. И. Ленин номли Марказий стадиондан олиб кўрсатилади. **Тошкент кўрсатади.** 19.40 «Ахборот» информацион программаси. (рус тилида) **Ўзбек тилида:** 19.55 Ўн минут музика. 20.05 «Ахборот» информацион программаси. 20.25 Отажон Худойшукуров куйлайди. 21.00 Осиё мамлакатлари музикачиларининг халқаро минбари. Олмаотадан олиб кўрсатилади.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Рус тилида: 18.30 «Ҳалфа лайлак». Телевизион бадиий фильм. 19.35 Реклама ва эълонлар. **Москва кўрсатади.** 19.40 «Қишлоқдаги учрашувлар». 20.10 Концерт. 20.40 Жаҳон касаба союзлари Федерациясининг VIII Конгрессида. 20.55 Рангли телевидение. «Инженер Гариннинг инқирози». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия. **Тошкент кўрсатади.** (ўзбек тилида). 22.00 Врач маслаҳати. 22.10 Ҳужжатли фильмлар экрани. **Москва кўрсатади.**

Учинчи программа. 19.00 дан **Тошкент кўрсатувлари.**

18 ОКТЯБРЬ — Пайшанба

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Ўқувчилар учун. «Орлёнок» телестудияси ёш мухбирларининг Совет Иттифоқи Қаҳрамони В. С. Гризодубова билан учрашуви .13.45 Л. Н. Толстой. «Болалик, ўсмирлик, ёшлик». Телевизион спектакль. 3-қисм. 15.20 Останкино концерт студияси таклиф қилади. 17.00 М. Ю. Лермонтов. «Савдогар Калашников ҳақида қисса» Кўрсатувни ёзувчи И. Л. Андроников олиб боради. 17.25 Кўрсатувлар программаси. 17.30 Янгиликлар. 17.40 Ўқувчилар учун. «Тилим — дўстим». Рус тили бўйича олимпиада. Иккинчи тур. **Тошкент кўрсатади.** 18.40 Кўрсатувлар программаси. 18.45 «Қўҳна саройда». Болалар учун мультфильм. 18.55 «Коммунист» программаси. Сурхондарёдан олиб кўрсатилади (ўзбек тилида). 19.25 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 19.40 Миллионлар ленинча университети. **Тошкент кўрсатади.** 20.10 Адабий учрашувлар. Ғафур Ғулом. (рус тилида). **Ўзбек тилида:** 20.55 «Ахборот» информацион программаси. 21.15 Пахтакорлар учун кўрсатув ва концерт. **Москва кўрсатади.**

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 11.30 «Иркит ўрдакча». Болалар учун мультфильм. 11.40 «Диққат, тошбақа». Бадиий фильм. (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 18.40 Париж шаҳар республика гвардияси оркестри чалади. **Тошкент кўрсатади.** 19.40 Эркаклар хори куйлайди (рус тилида). **Москва кўрсатади.**

Учинчи программа. 19.00 дан **Тошкент кўрсатувлари.**

4 бет. Тошкент оқшоми. 17 ОКТЯБРЬ, 1973 й.
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ.
ИНДЕКС 64579. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—04410. Нашр В—2313.
ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02.49 дан 33.02-58 гача, Эълонлар бўлими—33.81-42.